

RUTES

AMAGADES DE MALLORCA

ELS BINI

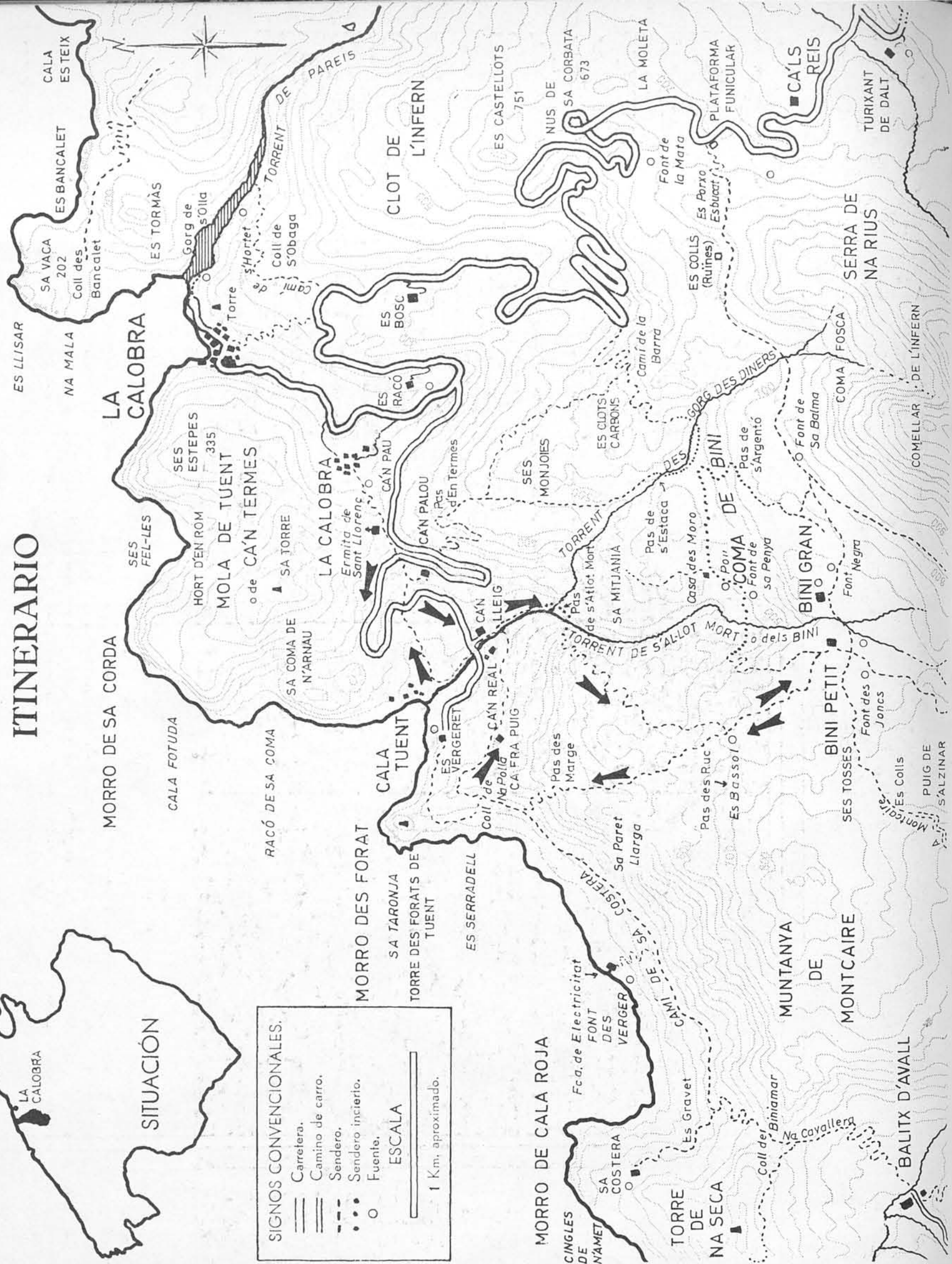
Des de la Cala de Tuent pel Pas de S'Al·lot Mort
i el Pas des Marge

75

ITINERARIO

MORRO DE SA VACA

SIGNOS CONVENCIONALES.

- Carretera.
- Camino de carro.
- - - Sendero.
- Sendero incierto.
- Fuente.

ESCALA

1 Km. aproximado.

COBERTA. El complex orogràfic Muntanya de Montcaire (a l'enfront dreta) vist per la seva cara oriental; Sa Mitjania (esquerre, segon pla); i, darrere aquesta, l'extrem occidental del Puig Major, o Peña de Migdia.

Entre la Muntanya de Montcaire i Sa Mitjania la cascada (curvatura en ombra), per on es precipita damunt Tuent el torrent dels Bini, i on s'hi troba el Pas de S'Alot Mort.

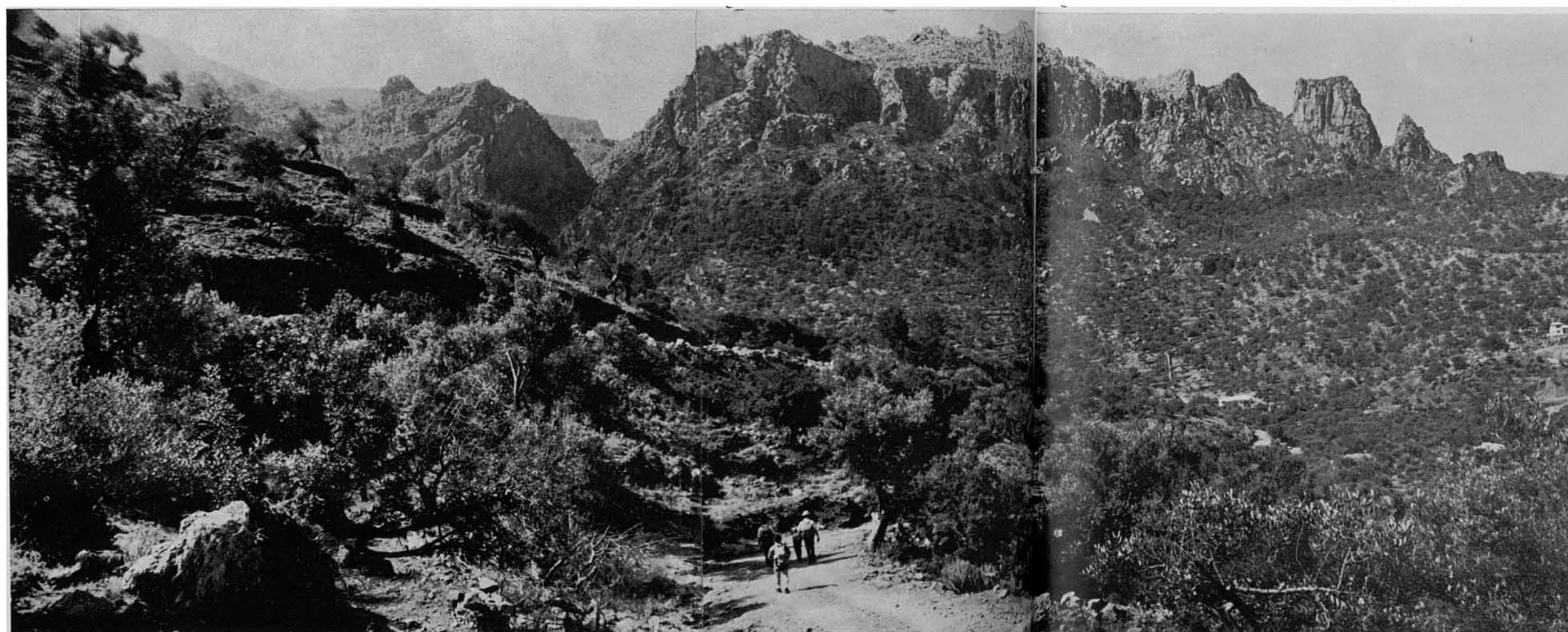
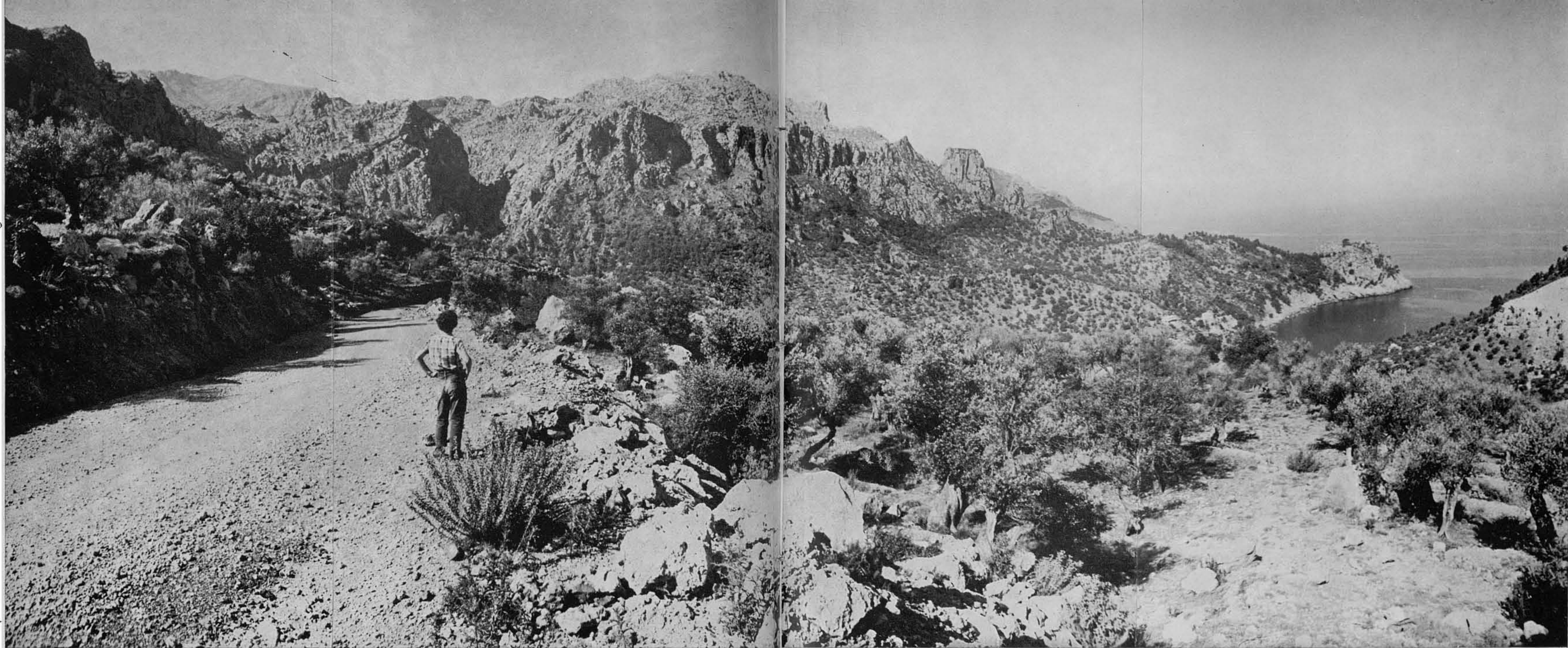
La vista s'ha pres des del Coll de Sant Llorenç.

Es aquest un circuit, que, si no massa extens, és, per la seva aspra i l'esforç que exigeix, digne d'un muntanyer aventurer. Trepitja, ja a dalt, un petit racó del vessant nord-oriental de l'esquerpa Muntanya de Montcaire en el veïnatge de la cala de Tuent. No molt llarg, és cert, suficient, però, per a satisfer fins els exigents.

(Segueix a la contracoberta posterior)

1. Vista del vell oratori de Sant Llorenç, que s'hi troba al tall mateix del coll del seu nom entre les fondalades de Tuent i Sa Calobra, amb fons del coster meridional de la Mola de Tuent.
A la porta de l'oratori s'hi veu el P. Rafael Juan, de Lluc, Missioner dels Sagrats Cors, entusiasta enamorat d'aquestes contrades, i gran caminador aficionat al muntanyisme. Al P. Rafael se li deu l'iniciativa de reinstauració del culte a l'oratori, i l'actual reforma arquitectònica de la capelleta, després d'un munt d'anys d'abandó i incúria.
La vista està presa abans de dita reforma, des de damunt la paret mitgera, que ja no hi és, llevada per a donar pas a la nova carretera de l'urbanització de Tuent.
L'antiquíssim caminó de ferradura entre Tuent i Sa Calobra, passava, i encara s'hi veu aquí, per davant mateix la façana i porta de l'oratori, on franquejava la paret mitjera pel portell i barrera que aquí s'hi veu. Igualment ja no hi són tampoc la barreja ni el portell. La reforma ha acondicionada una plataforma-terrassa davant l'oratori.
L'edificació que s'hi veu al costat del vell oratori és un anex relativament modern, per a bastir-lo d'una vivenda. Qualque notícia una mica més ampla d'aquest oratori, així com de Tuent i Sa Calobra, s'hi troben a l'introducció del fascicle n. 71 d'aquesta obra de les Rutes.

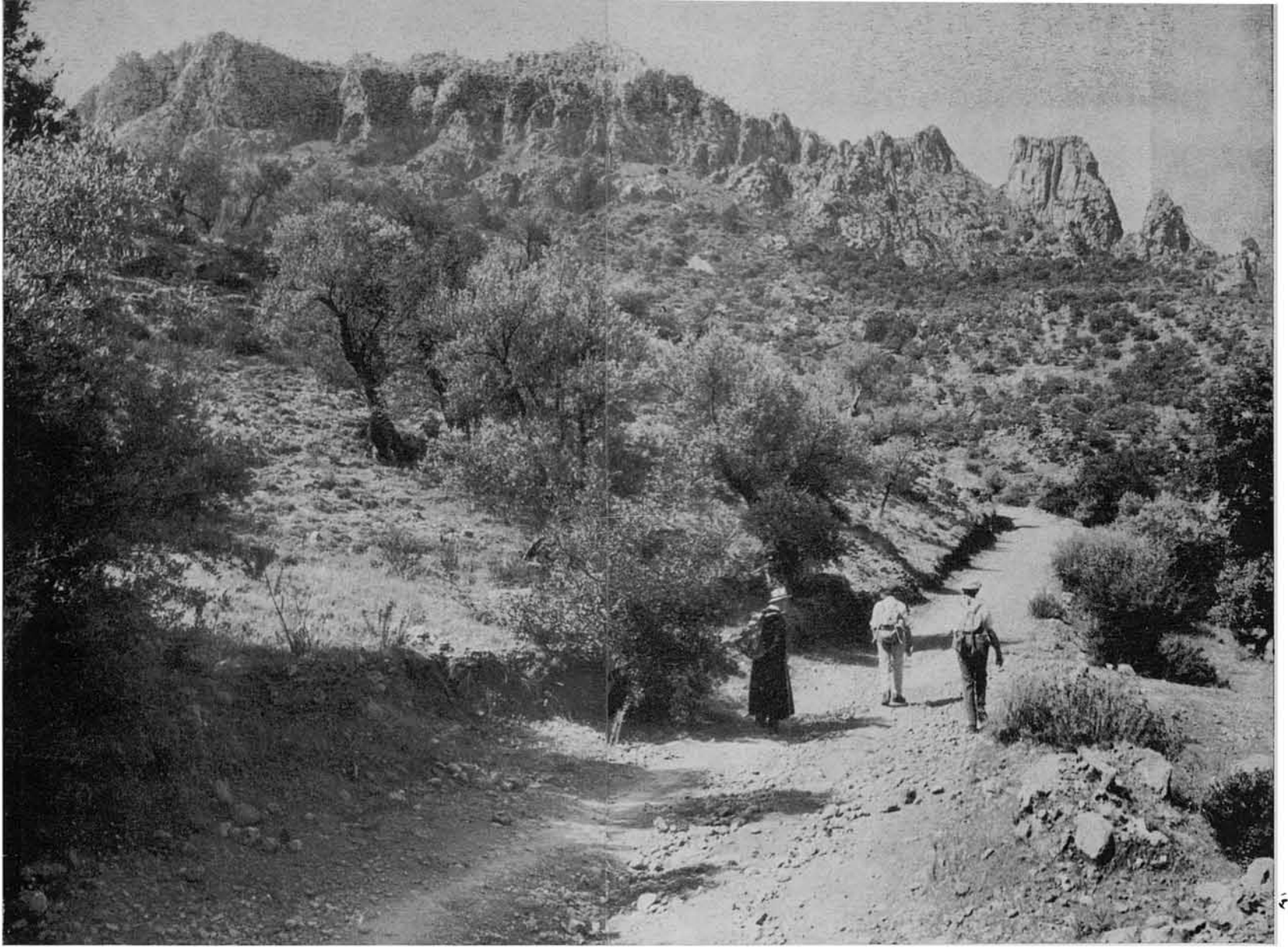
2. Panoràmica des del coll de Sant Llorenç en direcció sud-occidental. S'hi veu, allà a l'enfront, centre, la Muntanya de Montcaire, que hi té a l'esquerra Sa Mitjania i, entre i entre, l'encletxa del torrent dels Bini a la seva part final, on es precipita damunt el racó de Tuent. Allà, dins l'escotadura en ombra, està el Pas de S'Alhot Mort, pel que farem la pujada. A la dreta extrema de la Muntanya de Montcaire s'hi veu una punta afuada, i, a la seva dreta, una gran roca aplanada al damunt. Darrere ella exactament s'hi troba el Pas des Marge, pel que farem la davallada, en tornar.

A baix, extrema dreta de la fotografia, s'hi veu l'entrant marí de la cala de Tuent i l'avançat promontori del Morro des Forat, que té damunt una torre de defensa.

La cosa, vista així des d'ací i en fotografia, sembla cosa senzilla i sense importància; però allà ens veurem. En acostar-nos-en, i ficar-nos, com vulgarment es diu, dins el ball, es veurà com canvia l'aspecte innocent. A més d'això, s'observi la configuració totalment nua d'aquells paratges: pura roca fendida i eriçada, entre la que no més creixen que càrritx i qualche manifestació de garriga muntanyenca. I ací i allà, als replanells amb alguns grapatets de terra, qualche pi, que, en vista des d'ací, no arriba a destriar-se dins el grandió conjunt, dins aquell etern regne de la pedra.

Fora dels dos passos que n'hem dit per a la pujada i la baixada, tota la resta del que s'hi veu és completament inaccessible per aquesta banda.

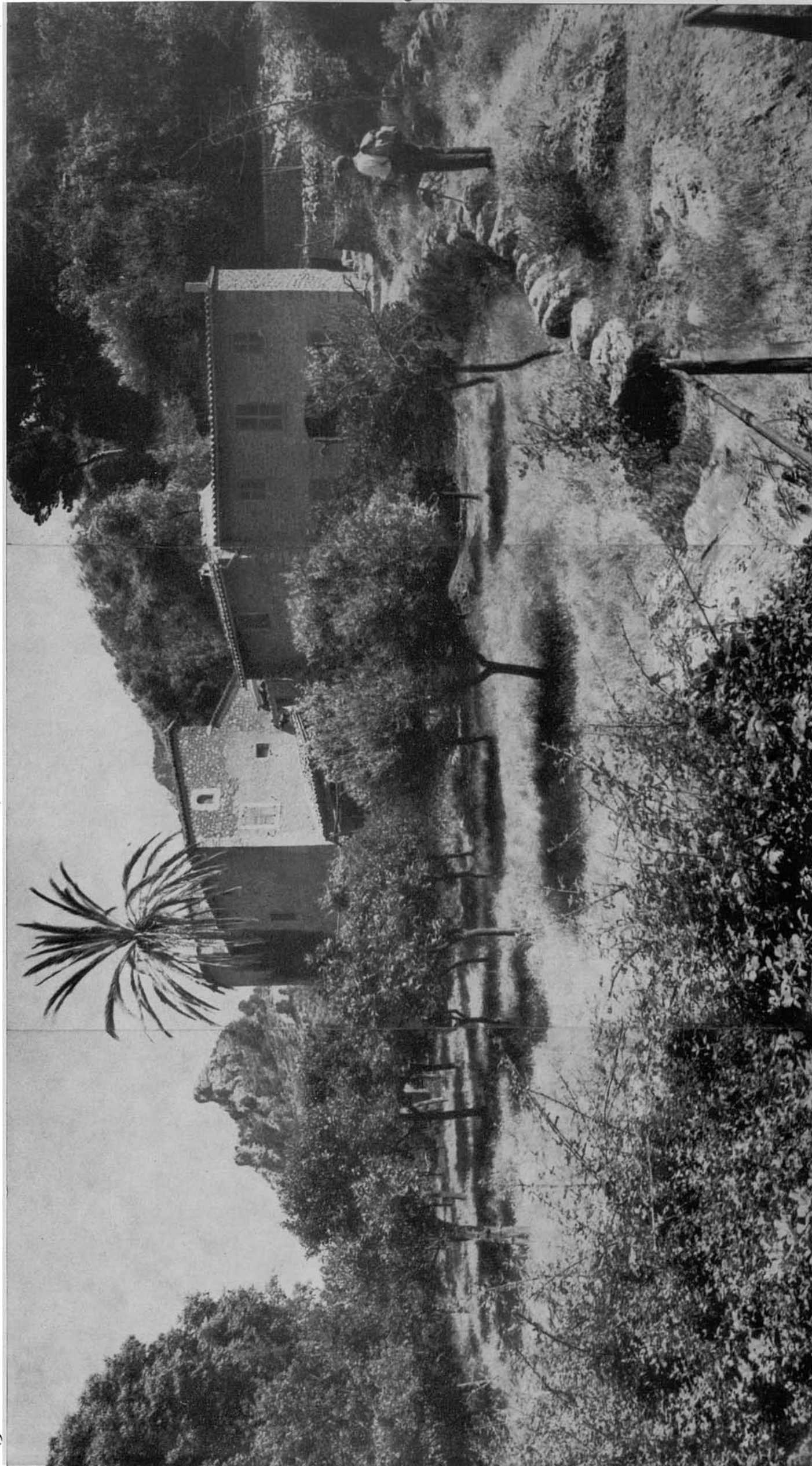
3. Començam la caminada, tot baixant pel nou camí/carretera de la cala de Tuent, i, al mateix temps, els cims i costers semblen anar enlairant-se de forma alarmant. A dalt, a l'enfront una mica a l'esquerra, l'encletxa del torrent dels Bini que ens permetrà el pas a les altures.

4-5. El camí, que ja és a hores d'ara una ampla carretera i no trigarà molt d'estar completament asfaltada, ens va baixant al fons de la ca'a en direcció a les cases de Ca'n Lleig i Ca'n Real, que ja s'hi veuen a la segona foto.

Els rocosos costers i crestes de l'enfront, semblen seguir enlairant-se encara més, posant-hi de manifest la seva esquerpa ferotgia. A la segona foto apareix destacada, al centre fons, la cara nord de Sa Mitjanja per darrere els descensos convergents dels dos costers del primer pla; els quals, al mateix temps, deixen endevinar per darrere ells, els bucs d'arribada dels dos torrents (el dels Bini i el de Sa Coma Fosca), que, igualment en aquell punt de convergència, s'uneixen, per a desembocar tots dos plegats en la cala.

6. Vista de les cases de Ca'n Lleig en el seu idíl·lic racó del fons de la cala de Tuent. També aquestes, com tantes altres de la nostra entranyable ruralia, són ara propietat d'estrangers, que les restauren i cuiden amb vertader afecte i respecte. I això els fa dignes de l'elogi i agraïment de tots els que estimam el nostre paisatge excepcional i el patrimoni arquitectònic rural ancestral.

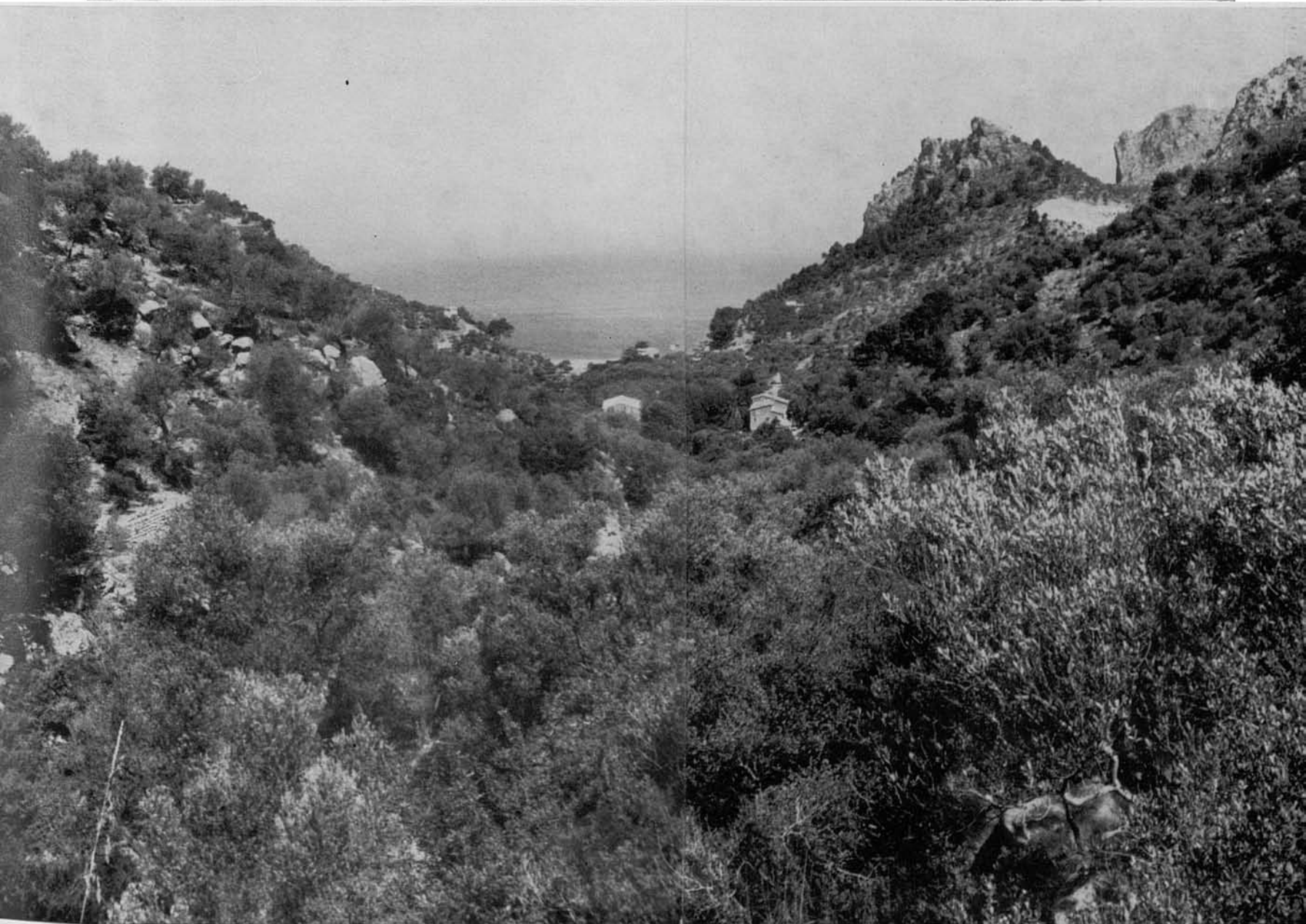

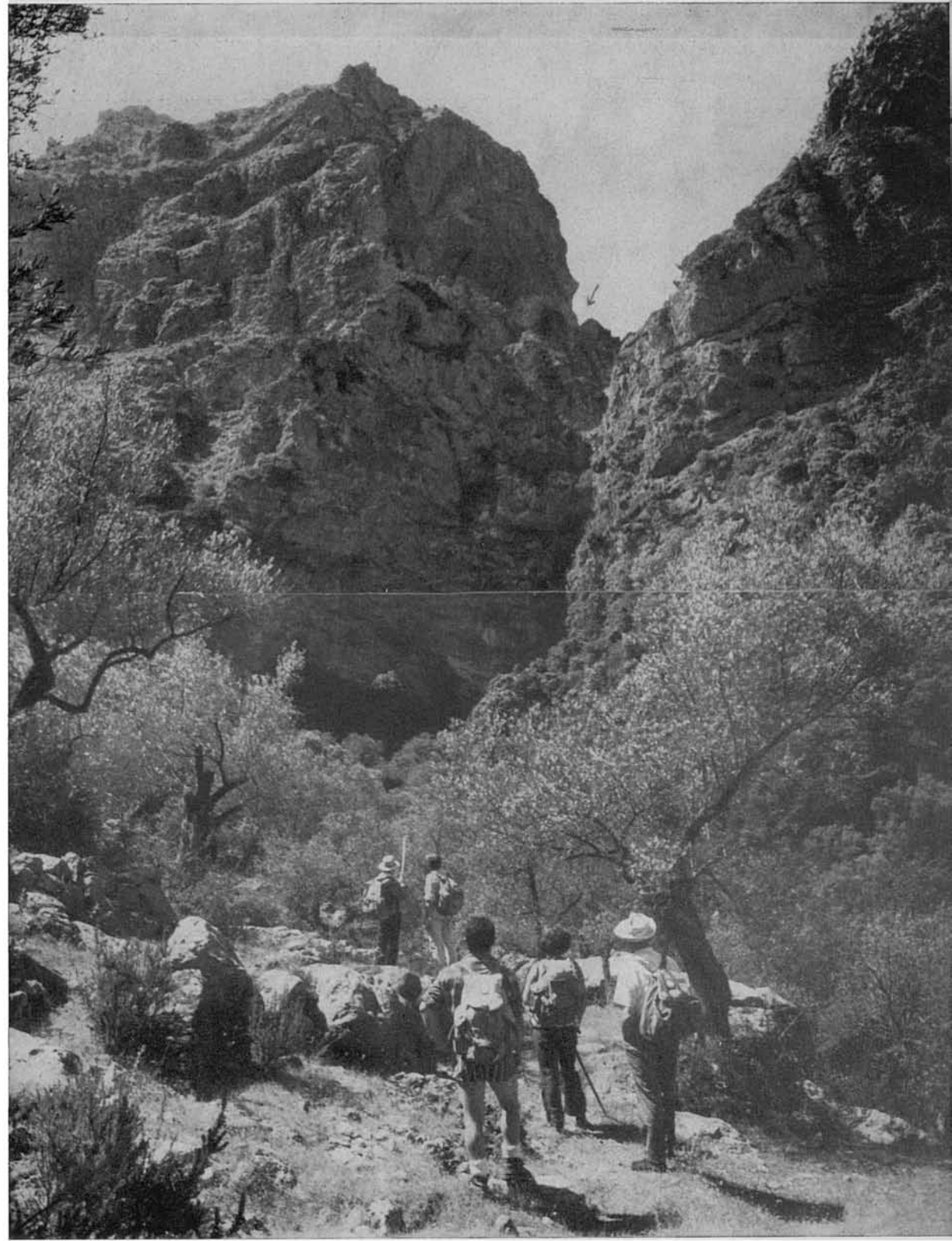
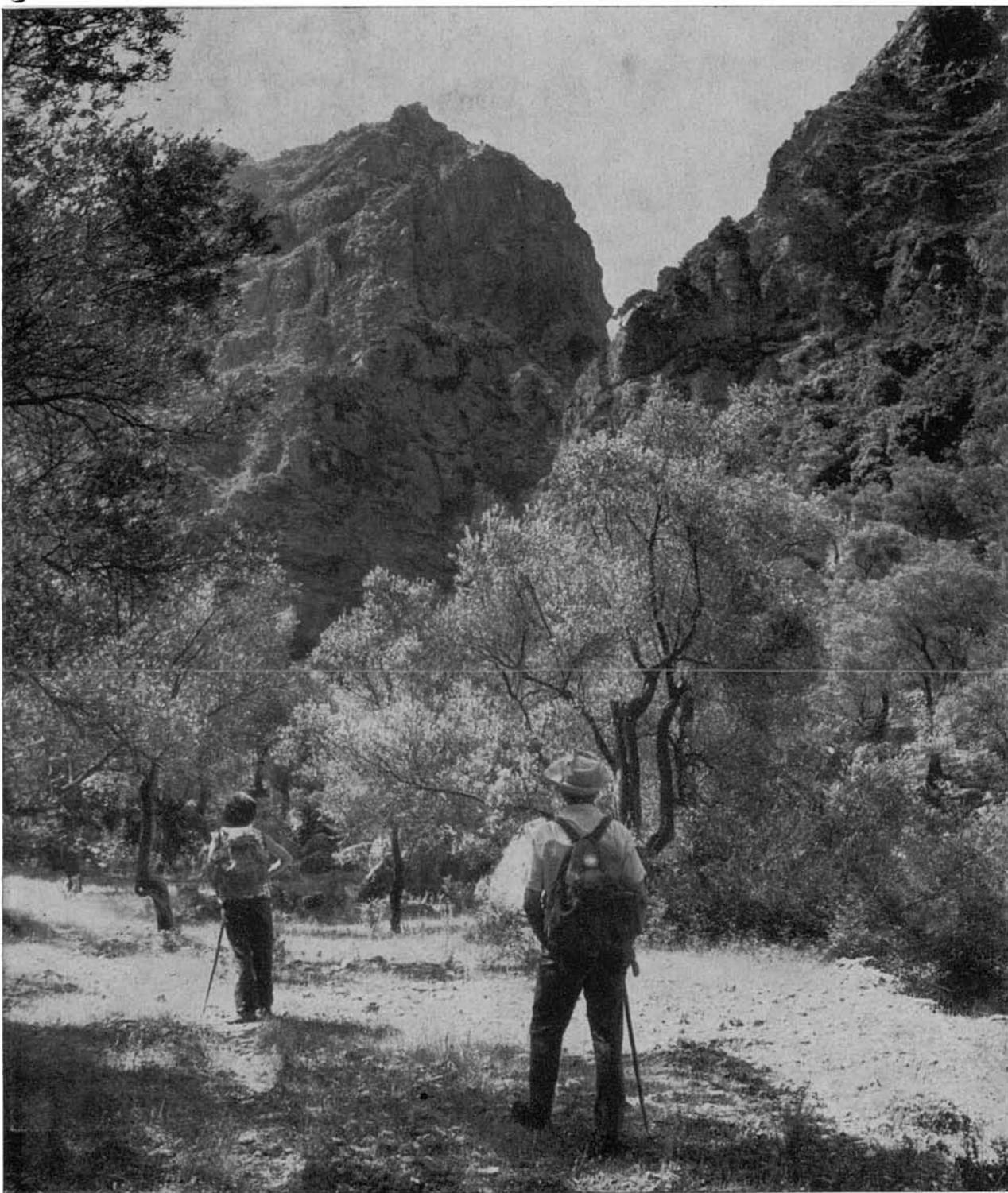

7. Les cases de Ca'n Lleig, així com també les de Ca'n Real, s'hi troben al costat del torrent, ja fet un tot sol, com a resultat dels dos que n'hem dit; els quals, per un i altre costat de la muntanya dita Sa Mitjania (i d'aquí el seu nom), baixen dels vessants septentrionals del Puig Major: el torrent de sa Coma Fosca i el torrent dels Bini. Aquest de Tuent, com tots els altres torrens de muntanya de Mallorca, té un llit molt accidentat i plé de grosses roques caigudes dels costers que l'empresonen.

8-9. Tot anant cap al pas de S'Alot Mort, no més deixades endarrere les cases, remuntam de primeries les pintoresques terrasses de vells olivars de la possessió, per les que un caminó, escaionat de vegades, les comunica.

Una vista retrospectiva des d'un lloc més aclarit d'aquestes terrasses fa veure, al fons, l'arenal de la cala de Tuent, i ací, més a prop, les cases de Ca'n Lleig i Ca'n Real.

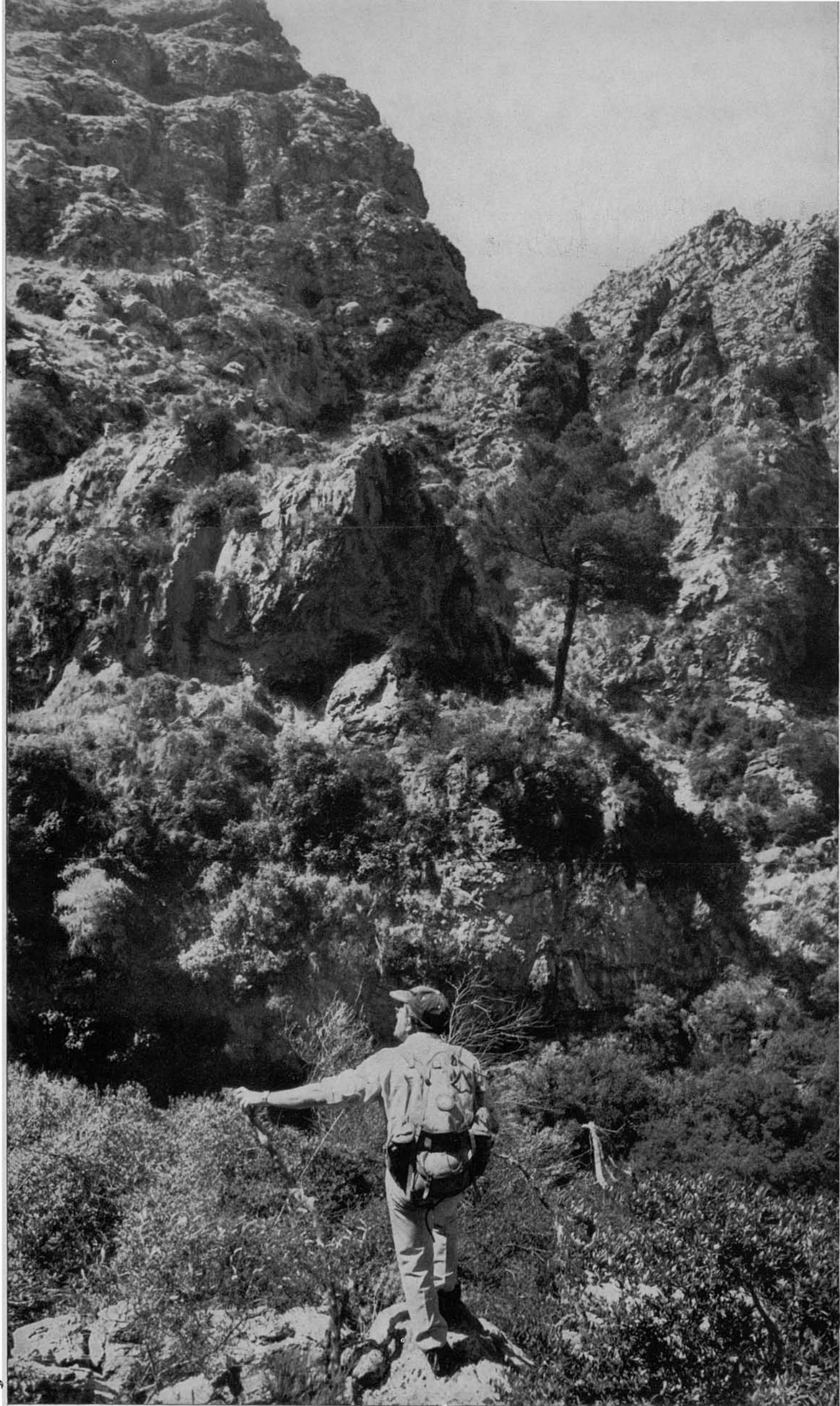
10-11. Ens anam acostant al peu del coster on —allà dalt— s'hi troba el Pas de S'Alhot Mort, que el P. Rafael senyala. S'observi que el nostre ocasional acompanyant s'ha alleugerat de roba. Com que sap perfectament el que li espera, s'ha llevat la lloba, que ha deixada penjant d'una branca a una figuera de Ca'n Real, per a recollir-la a la tornada, i, així, poder empitar amb més facilitat. Detall simptomàtic aquest, perquè el P. Rafael, que ha vingut amb nosaltres un munt de vegades, i, fins i tot, per indrets força durs, mai s'havia despullat de la seva lloba en cap ocasió, fora d'aquesta.

Enfrontats ací amb aquestes horroroses parets i costers de roca, sembla impossible que hi pugui haver pas enlloc ni possibilitat d'escalada. I, tanmateix, n'hi ha.

12. Ací, a la dreta, s'hi veu la cascada d'un parell de dotzenes de metres d'altura, per la que es precipiten les aigües del torrent dels Bini. L'accés al pas de S' Allot Mort es fa, tot pujant per aquella mena de cornisa o sortint en diagonal, que s'hi veu allà dalt, i que ara, just des d'ací, encara no li podem arribar.

Es tradició que aquest pas deu el seu nom a un allot que va morir allà quan el passava, mentre la seva mare el mirava des de baix, una pagesa d'aquest sector, i el va veure caure penyals avall. Diu la contarella que aquella dona ja no va voler alçar més la vista de terra, ni mirar ja més cap a dalt; i que, sense haver-la alçat ja mai, acabà els dies devorada per la pena. Va veure aquella doneta el seu allot des del mateix lloc i manera que l'amic En Jaume està mirant el pas?

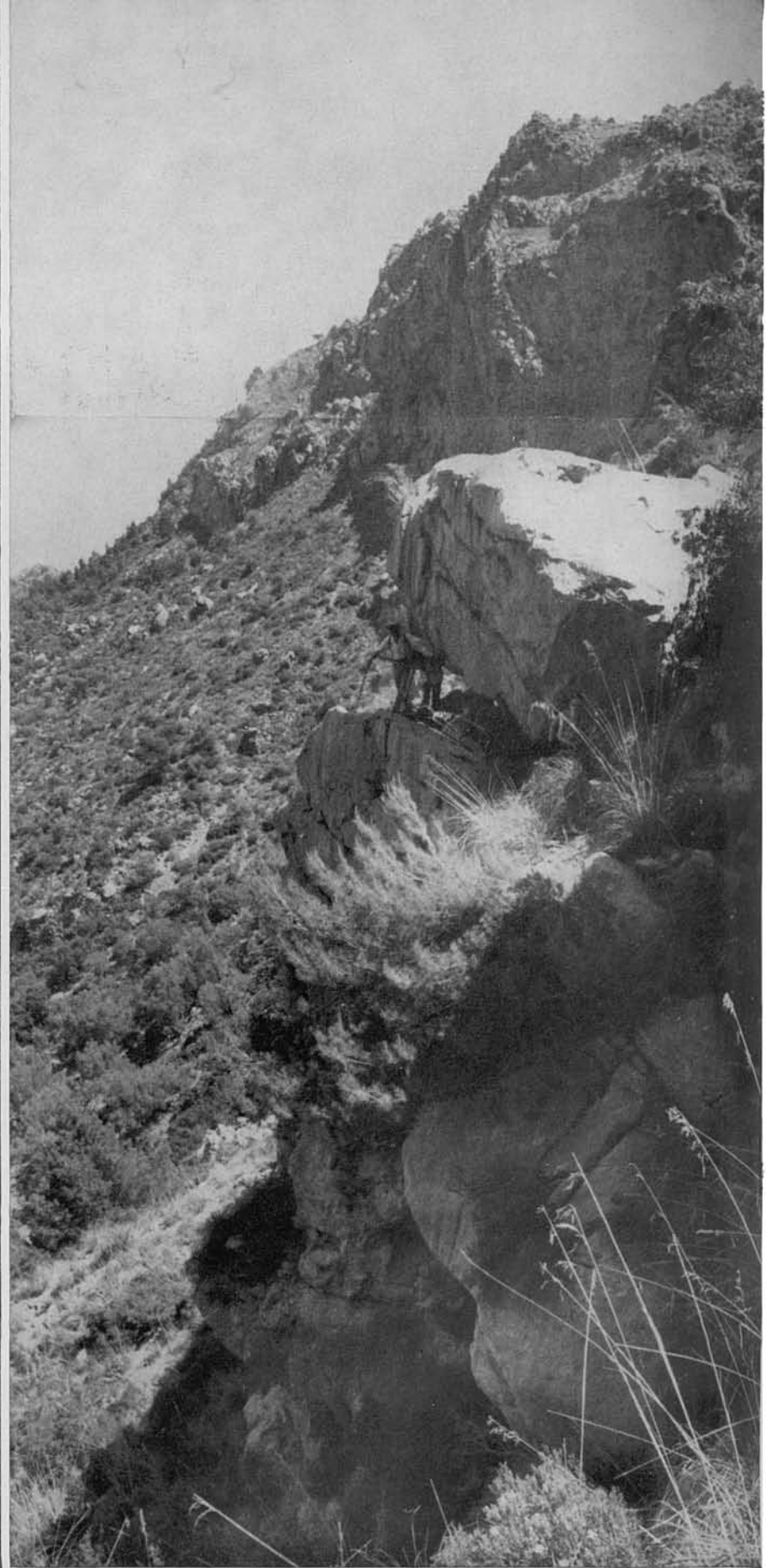
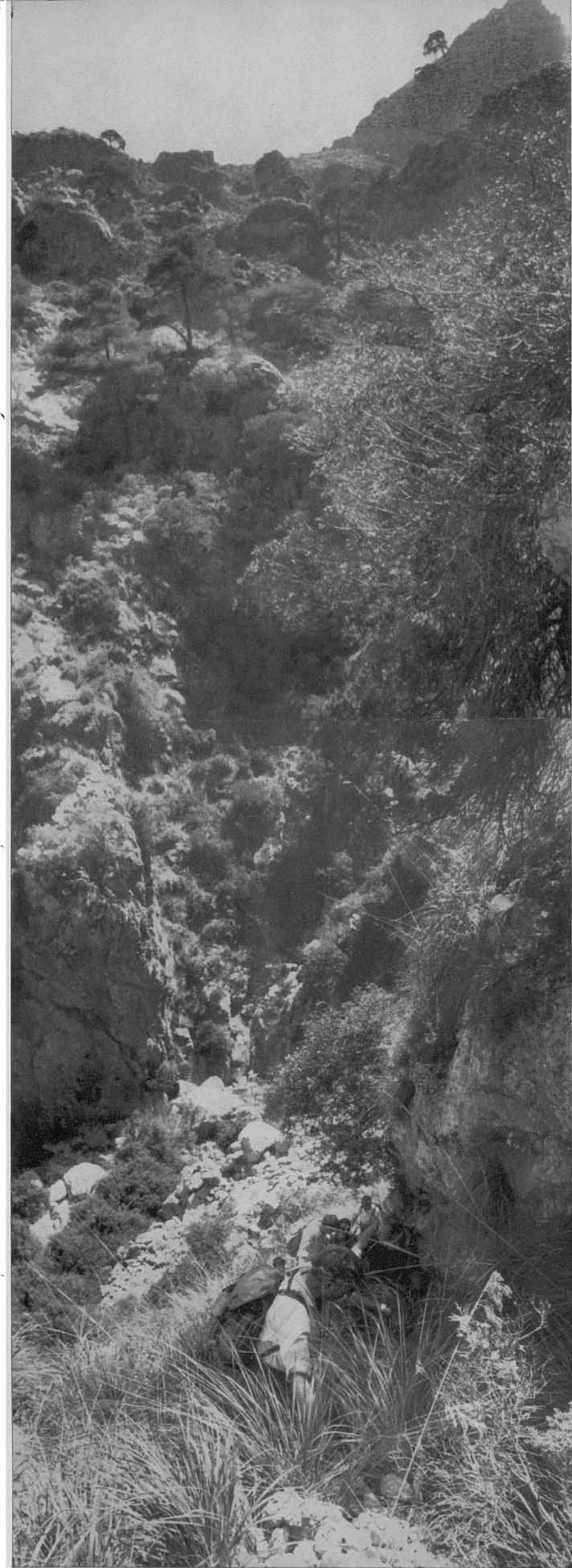

13. El caminó, mig perdut i entre envitricollada vegetació que ens ha duit fins ací, ens va acostant a llocs més aclarits, i ens endinsa en l'aspra rampa final del torrent de Sa Coma Fosca, abans d'unirse amb el dels Bini.

En aquesta foto s'hi veu pujar, d'esquerra a dreta, una espècie de cornisa practicable —encara que prou dura pel rost que hi du— que mena al pas.

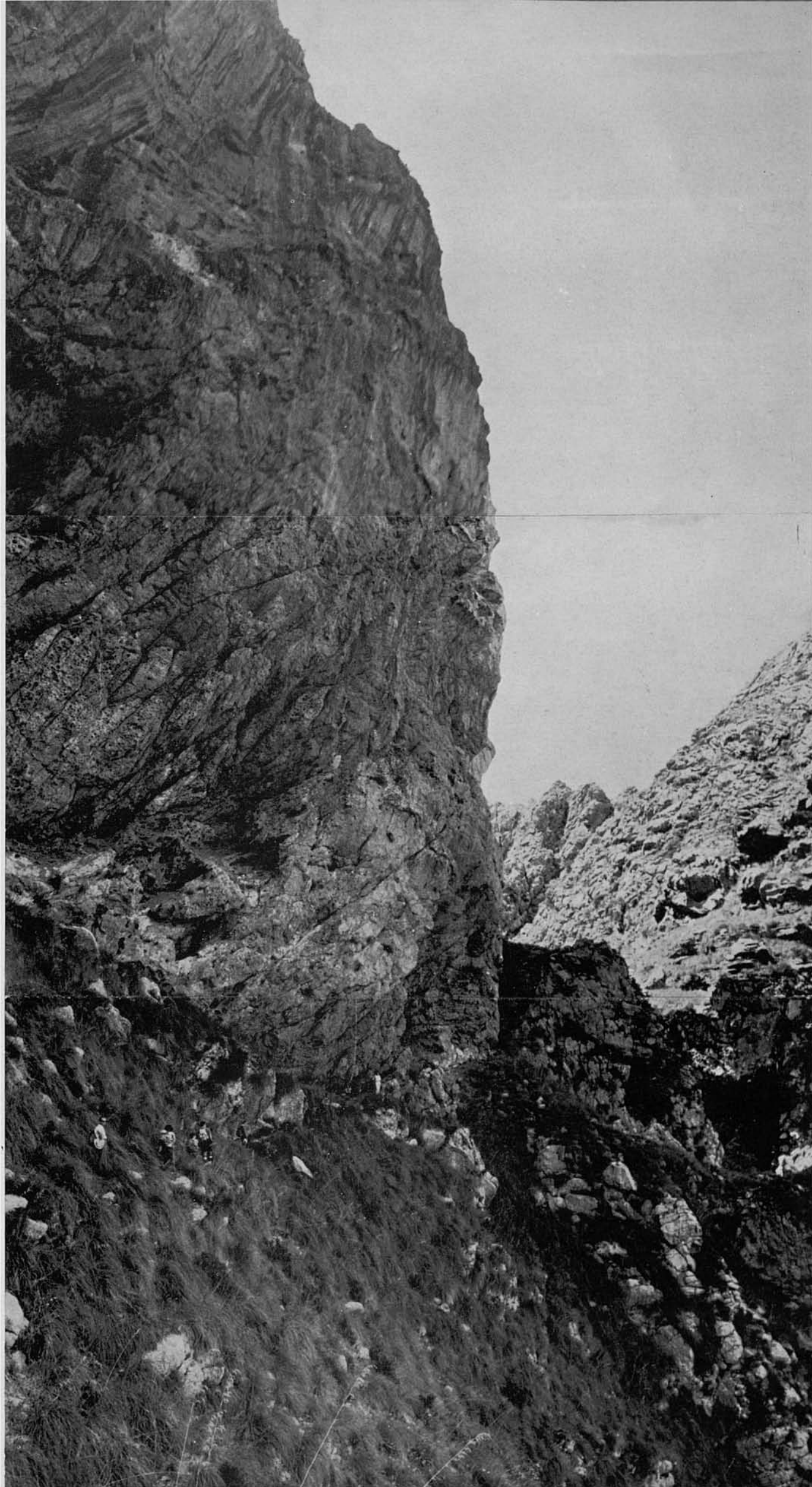
14. Aquesta fotografia mostra el lloc del començament de la rampa o cornisa de la pujada. Tot travessant el llit del torrent de Sa Coma Fosca, s'hi puja una mica per aqueixa rosseguera, i allà s'hi troba el començament. Els companys hi són gairebé davant ell.

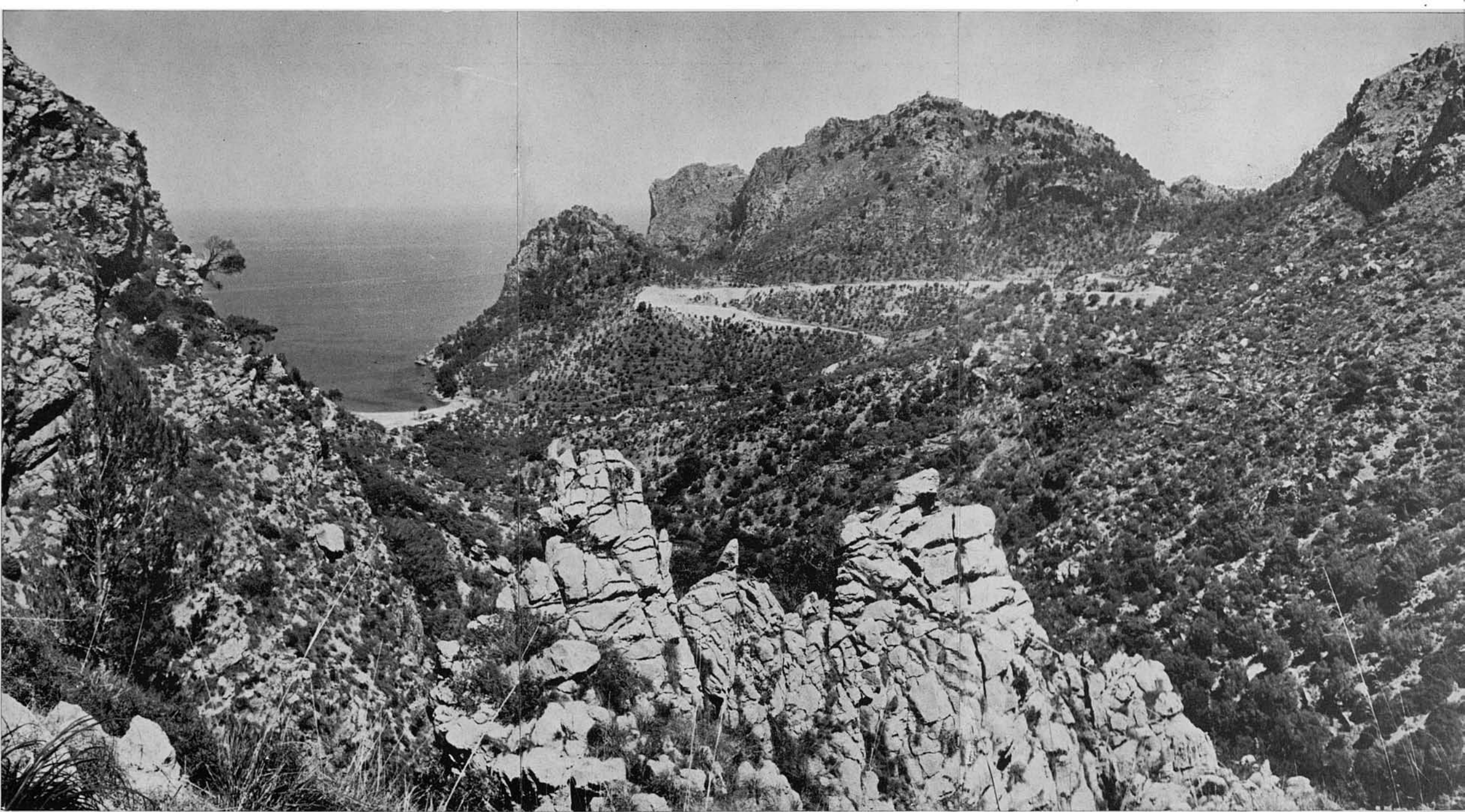

15. Aquest és el començament de la cornisa de la pujada. El fotògraf ha passat davant per a prendre'l en vista retrospectiva. Si dolent és el lloc per on hem de pujar, —i no hi ha que oblidar que és l'única via possible—, un es consola mirant els enfronts que hi deixam a la nostra esquena, enfronts que mostra aquesta foto.

16. Ja de pujada, es segueix una mena de caminó, que, en passar, han deixat fet els excursionistes, principalment de davallada, que és com normalment es fa aquesta excursió des d'els Bini cap a la cala de Tuent. Hi ha un punt, com mostra la fotografia, on el caminóiet es veu obligat a passar per baix d'una gran roca rossolant, i que és d'esperar i desitjar que encara conservi la seva estabilitat eternament. Es segur que, si un té vèrtig, no s'atrevirà amb aquest pas; tanmateix, no té perill realment, i, molt menys, si es pasa rossegant el cos pel buit que queda baix la roca.

17. Una mica més amunt, el caminó —de no més que 25 o 30 centímetres d'amplària— travessa una carritxera en coster molt pendent, arribant-hi al pas de S'Alot Mort, que ja s'hi veu aquí mateix, a l'enfront, al peu d'aquesta enorme paret de roca, que pertany al frontal de Sa Mitjania.

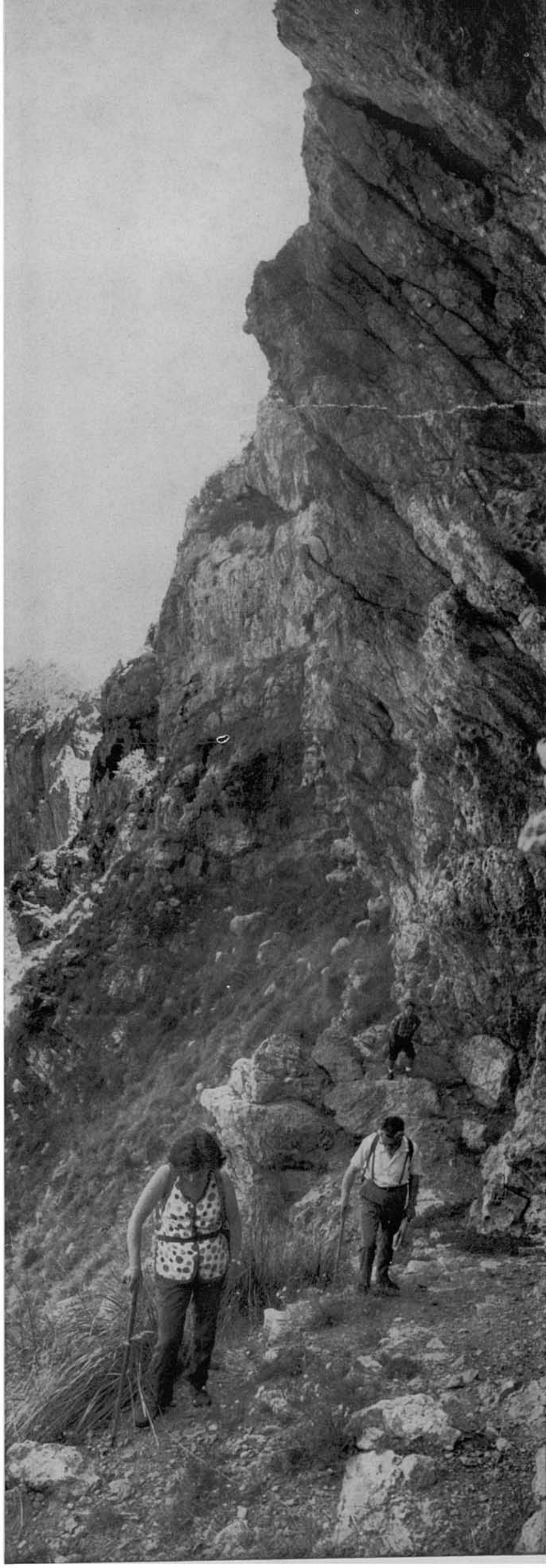
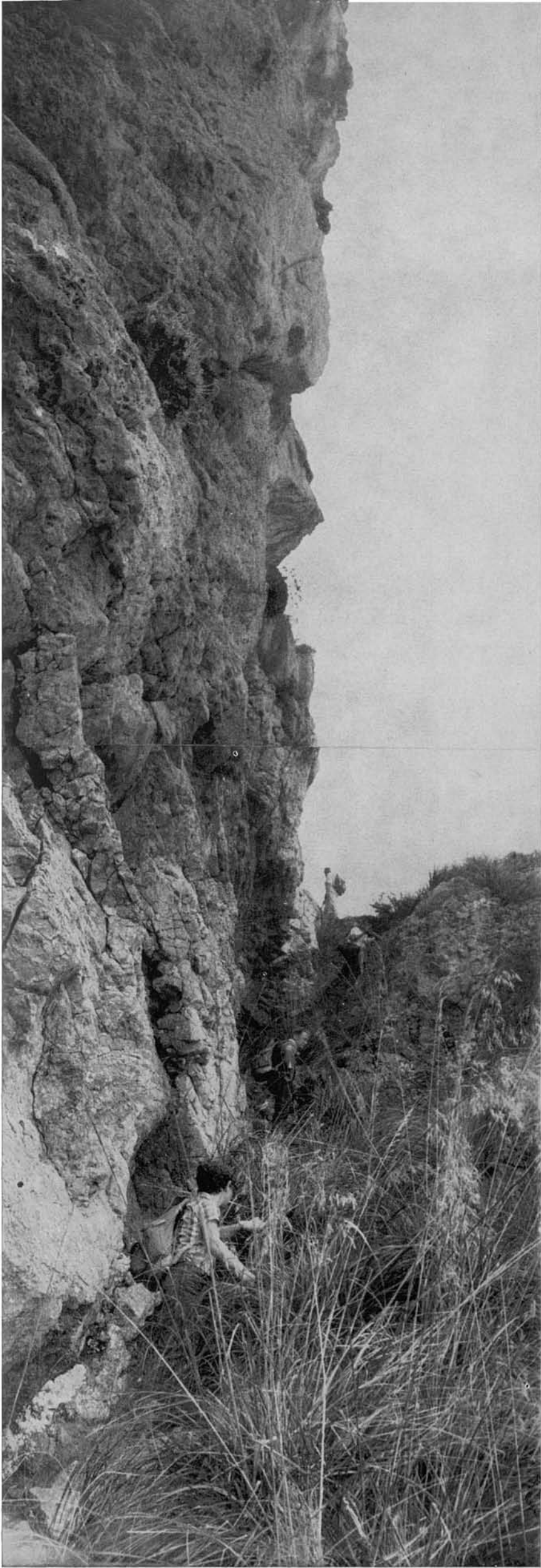

19-20. I ja, una altra vegada en vista cap al davant, aquesta és la del propi «pas» de S'Àhot Mort; i, en vista retrospectiva des del mateix punt, ja del moment d'arribar-li. Pel que n'hem dit fins ací, ja se n'entén que el Pas de S'Àhot Mort, per bé que sigui el seu punt crític, no és ell solament el «pas»; ja que, des de que començarem la cursa d'acés, ja ens hi trobàvem a l'unic pas possible; i fins i tot, quan travessarem el llit del torrent dels Bini, ens trobarem a una continuació del «pas», ja que allà, si no és pel punt determinat que hi pujarem, tampoc no seria possible enfiar-nos damunt aquella zona de la Muntanya de Montcaire. Es a dir, que el Pas de S'Àhot Mort, és propiament, una llarga successió de diversos «passos» continuat.

18. Des del mateix lloc que s'ha pres la foto anterior, el fotògraf, girant-se cap a la dreta, ha pres aquesta altra panoràmica —que n'hem tengut davant la vista tot el temps de la pujada—, i que mostra la cala de Tuent i la Mola de Ca'n Palou (o de Tuent), al cim de la qual s'hi veu la torre de senyals. A la dreta, el coll de Sant Llorenç, i, tot baixant d'ell, la nova carretera oberta per a la urbanització de la cala.

Aquest roquissar que tenim ací davant en primer pla, és la part alta de la punta que, a la foto n. 12, s'hi veu allà dalt al centre damunt el cel. Per més que sembli mentida, no se li pot arribar, ni des d'on ara hi som.

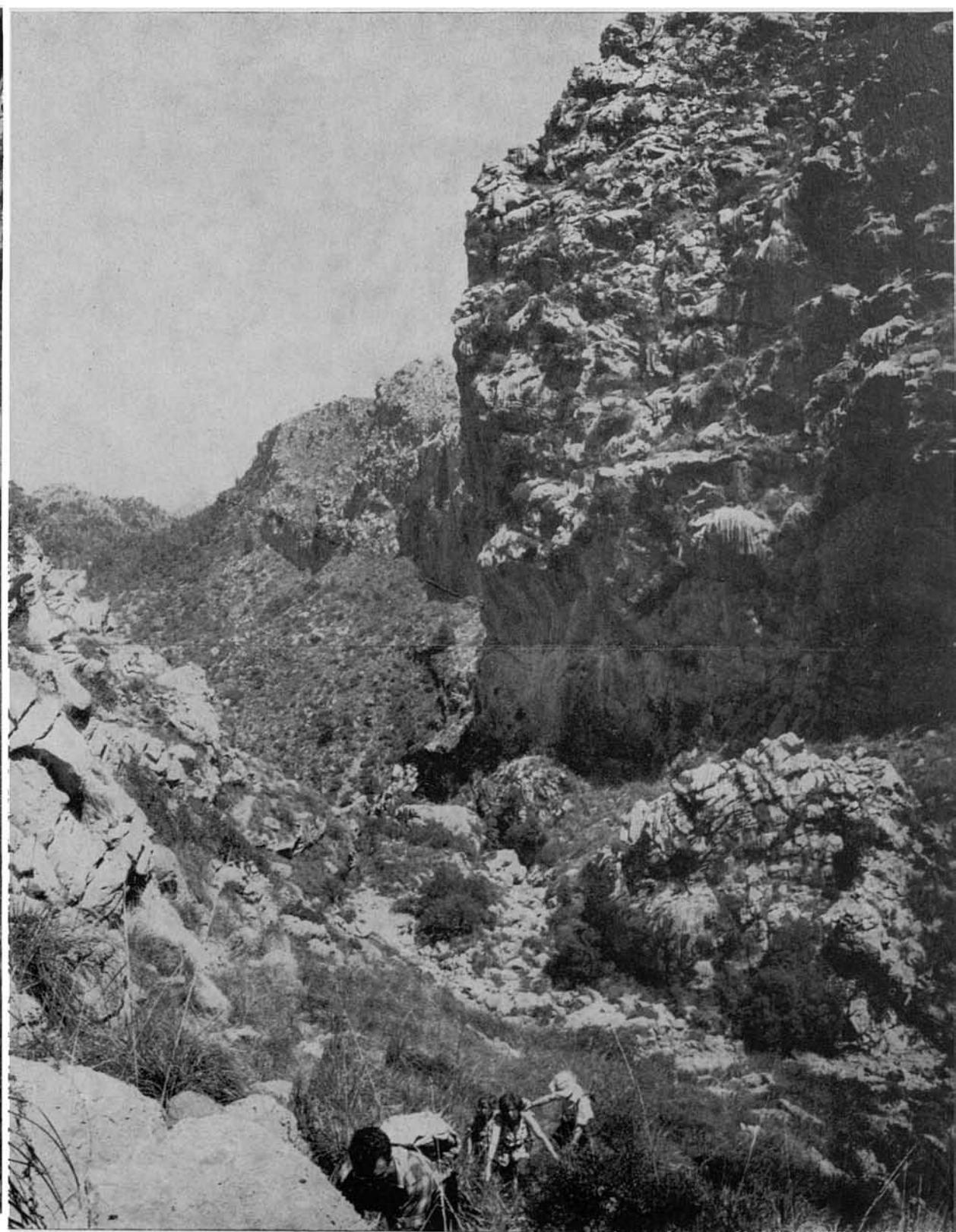
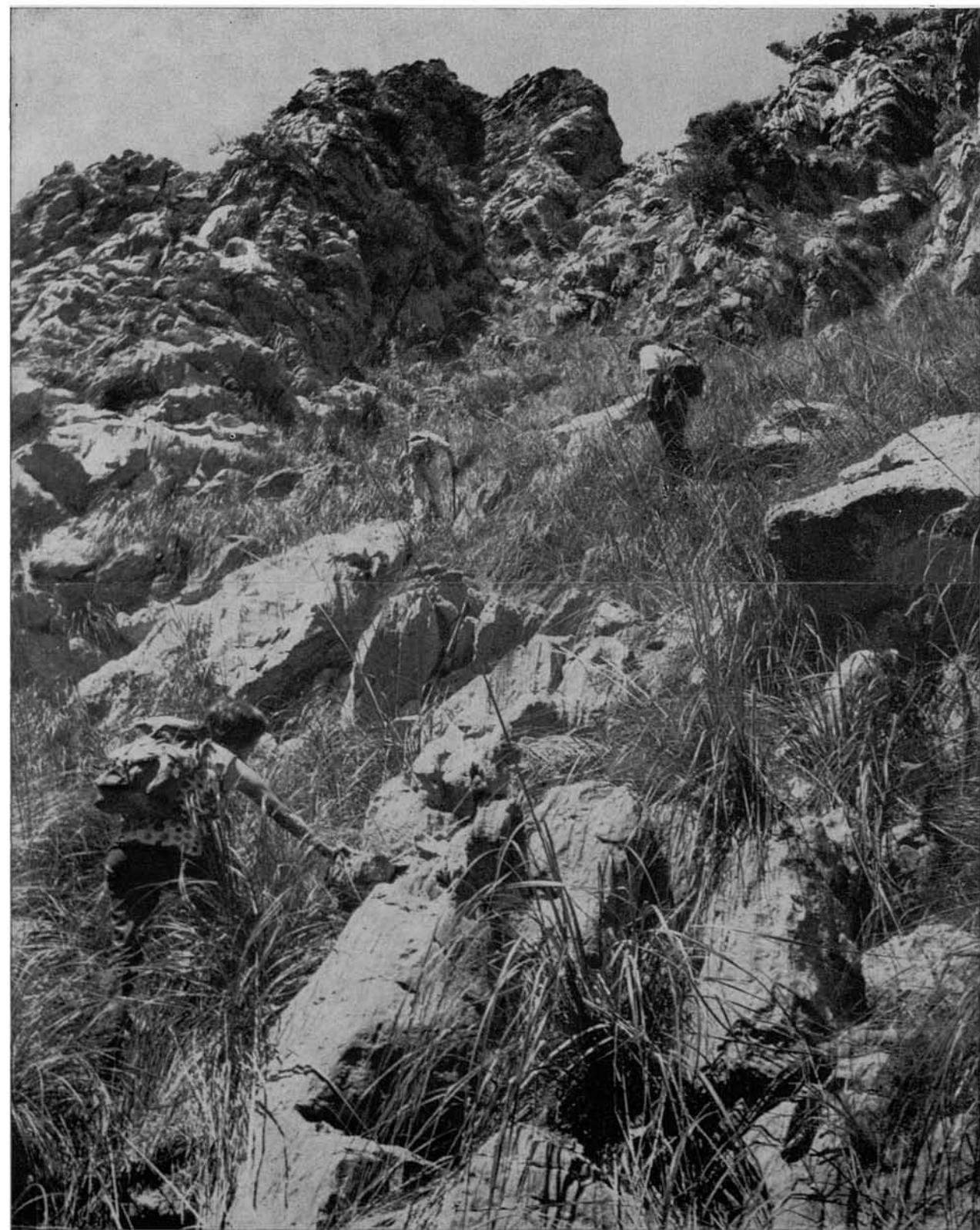

21. I, a l'efecte, no més passat el propiament Pas de S'Alot Mort al seu punt crític, i, travessat el llit del torrent dels Bini, la continuació seria impossible, si no hi hagués aquest altre pas —sense nom, o li podem dir «de sa carritxera»— que ara tenim ací davant (centre dreta) senyalat per una fletxa, i que és assolible gràcies a una encletxa escalonada, feta per la caiguda d'aigües vessants dels costers superiors de la Muntanya de Montcaire per aquesta banda.

Travessant, idò, el llit del torrent,...

22-23. ...hi ha que enfilarse per aquesta carritxera —com es pugui— tot cercant la torrentera que s'ha dit. La pujada és fàcil, una mica dura, però, encara que, en donam fe, és pitjor de baixada que de pujada.

En aquestes vistes, el fotògraf ha pres el començament de la pujada des del llit del torrent; i, després, passant-hi davant els que empiten, n'ha pres una altra retrospectiva, mostrant-hi al mateix temps el final del llit del torrent, abans d'estimbar-se en cascada damunt a fondalada de Tuent, i, al costat d'aquesta timba, el punt crític del Pas de S'Alot Mort, per la part de dalt.

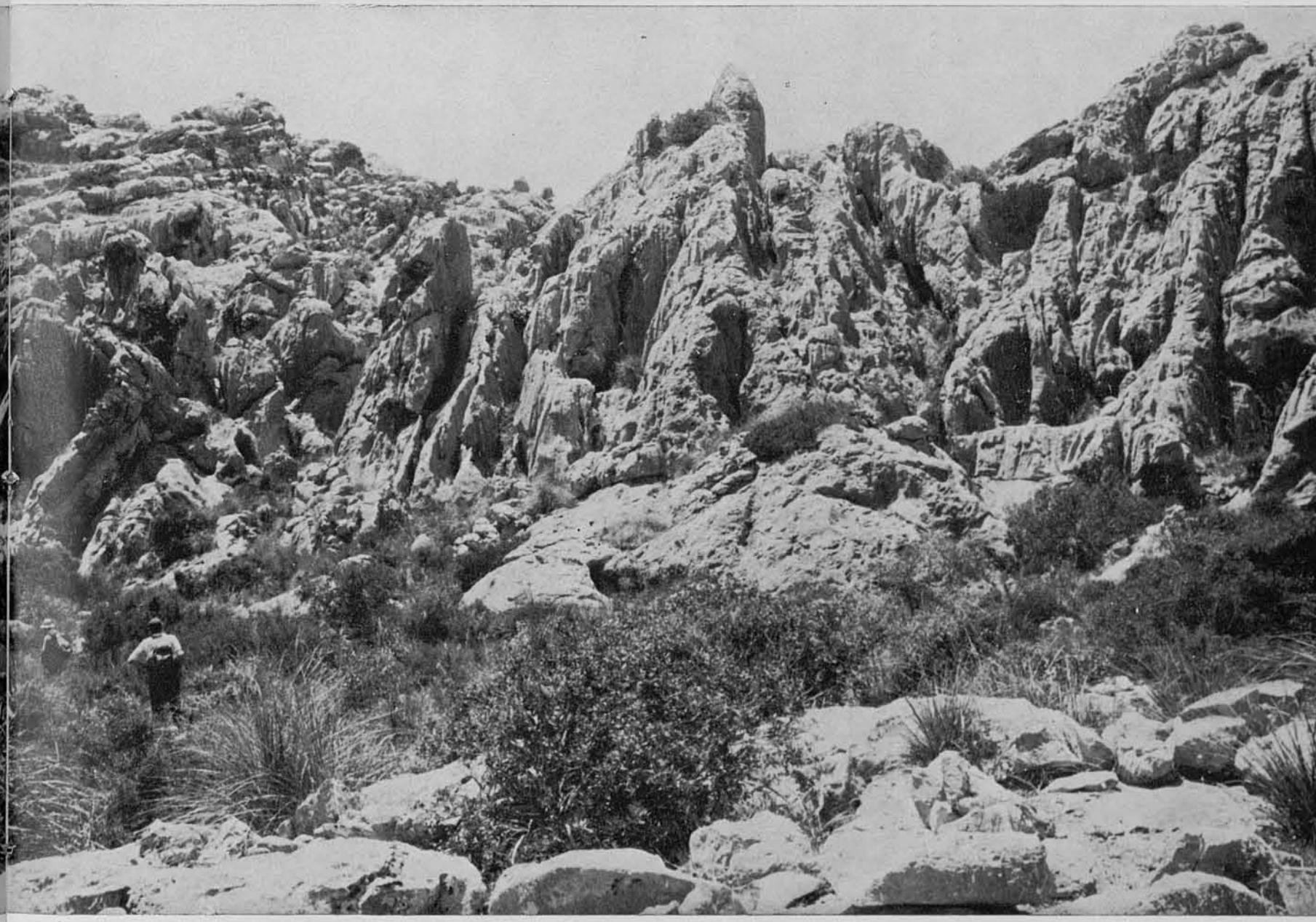
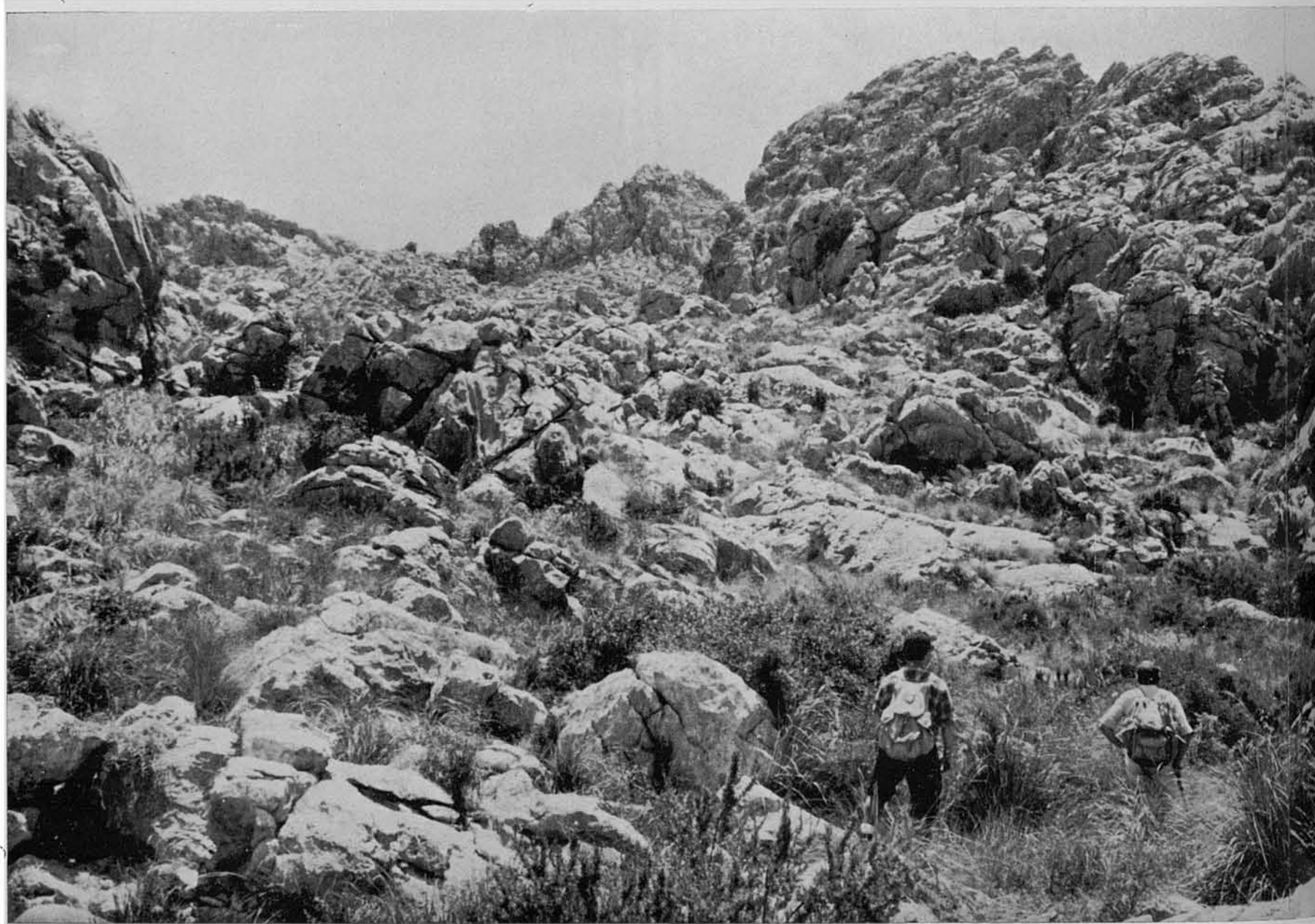
24-25. Ja superats tots (?) els «passos» (en aquest circuit ja s'hi veu que n'hi ha un parell), i trepitjant ja zona de la Muntanya de Montcaire del vessant oriental, ens enfrontam amb el laberint del seu eternal i allucinant món de pedra. ¿Per on i com seguir per a arribar als Bini? En qualsevol moment, si prenim una seguida equivocada, podem trobar-nos amb el pas tancat; per més que ací no és perillós l'empenyalament, perquè sempre s'hi pot trobar una solució. De totes maneres, ¡alerta si no es coneix aquest sector!, perquè descaminar-se és molt possible. Si no s'encerta amb el mig-perdut caminó —que n'hi havia i encara en queden bocins— convé avançar, com millor es pugui, en direcció sud; bé que donant qualche voltera per a triar el terreny més fàcil. Amb seguretat, que s'aniran descobrint algunes fites posades per excursionistes anteriors.

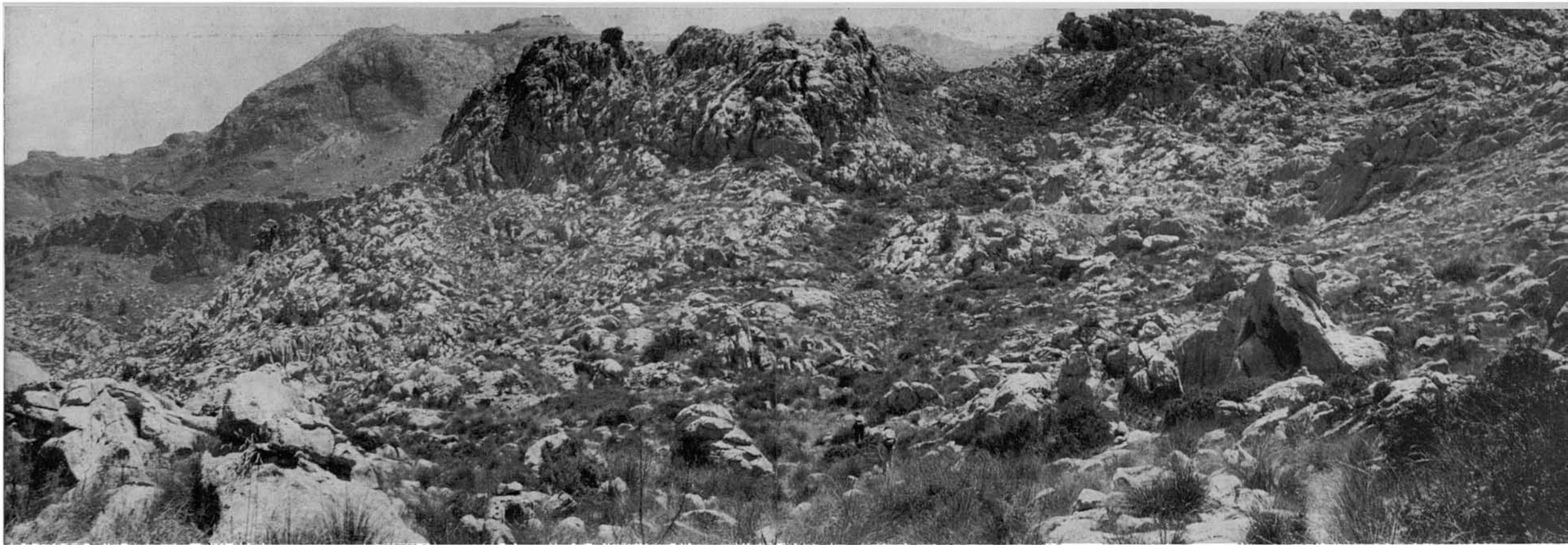
No convé anar-hi per l'esquerra, vorejant el buc del torrent, —encara que aquest seria, si fos practicable, el millor camí—, puix que, per a orientació, allà dalt s'hi té la colossal fita del Puig Major, i ací baix, a l'esquerra, Sa Mitjania, a l'altra banda del torrent, i la coma de Bini, abaix de la cornisa penya-segada que limita pel Nord el famós altiplà.

26-27. No és possible donar indicacions més precises per a la marxa. No més lo dit, o sigui que: deixant de banda la vorera del torrent dels Bini, anar cercant el millor trànsit en direcció sud-sud-oest. Pot esser que, amb seguretat, s'hi trobarà o travessarà el tiranyet. A la

segona foto hi veim als companys dins un petit replà o dolina, i ací s'ha tengut una petita desviació cap a la dreta de la marxa correcta. Es fàcil sortir-ne, cap a la dreta ja s'hi veu que és impossible; cap a l'esquerra s'hi veu factible; i, tot assolint aquesta mena de collet,...

28-29. ...s'albiren zones més aclarides i ja gairebé familiars. La pujada (i baixada correctes) s'hi veuen a l'esquerra de la foto, pel comellaret que s'hi veu al costat del turó rocós. I allà dalt ja s'hi veu el collet d'accés a l'altiplà de Bini, la cresteria on s'hi troba el Pas des Ruc, i el replanell del Bassol des Peixos, al que no trigam molt d'arribar.

Dissortadament ja s'hi troba ruïnes i ara sense peixos, per més que encara hi viuen granots. I aixó vol dir que sempre en té d'aigua —molt sovint l'hem trobada neta i cristallina—, i sempre constitueix una trobada ansiosament espe-

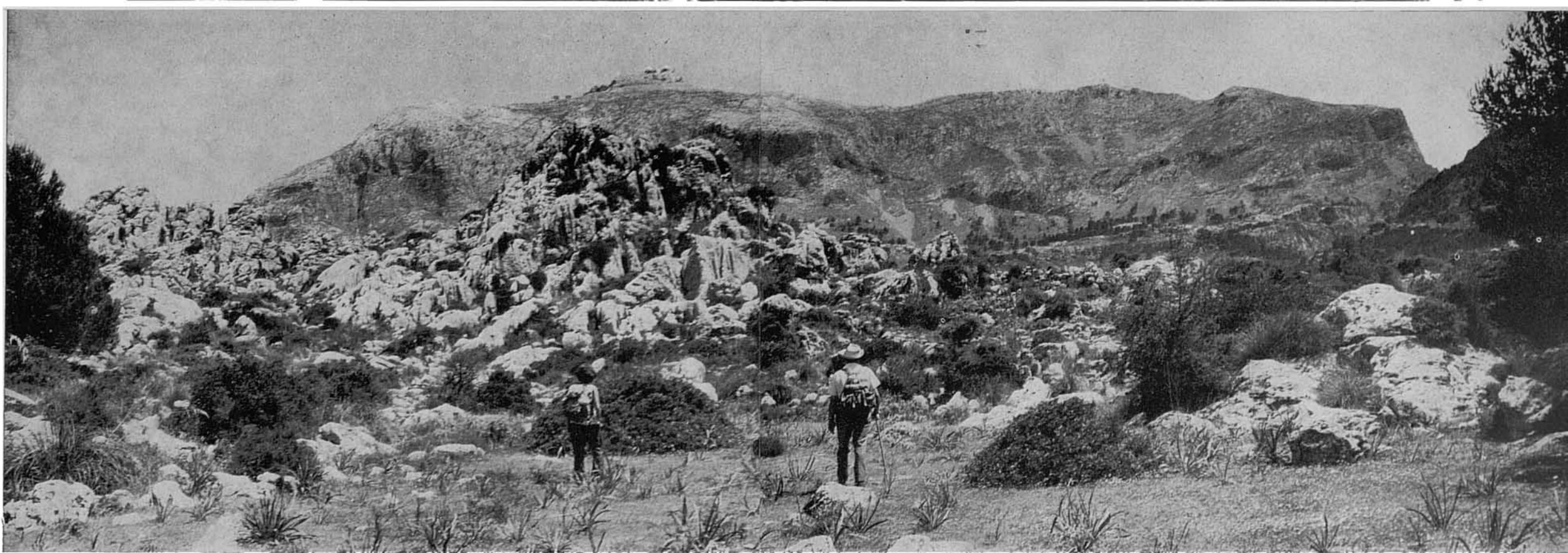

rada. Al menys, en el pitjor dels casos, sempre és bona per a refrescar-se.

30-31. Pel costat del bassol segueix el tirany, que travessa aquesta barrera aleshores fortament trabada, i la haguérem de botar. Des d'allà el caminó ja està perfectament definit i du fins les cases de Bini Petit,...

32-33. ...davant les que de tot d'una s'arriba. Ací dalt la contrada és més fàcilment transitable, per més que l'imperi de la pedra, capritxosament esculpida i fendida al llarg de mil·lenis, hi és present per tot arreu. Els Bini, com ja sabem, s'hi troben al peu septentrional del massís del Puig Major.

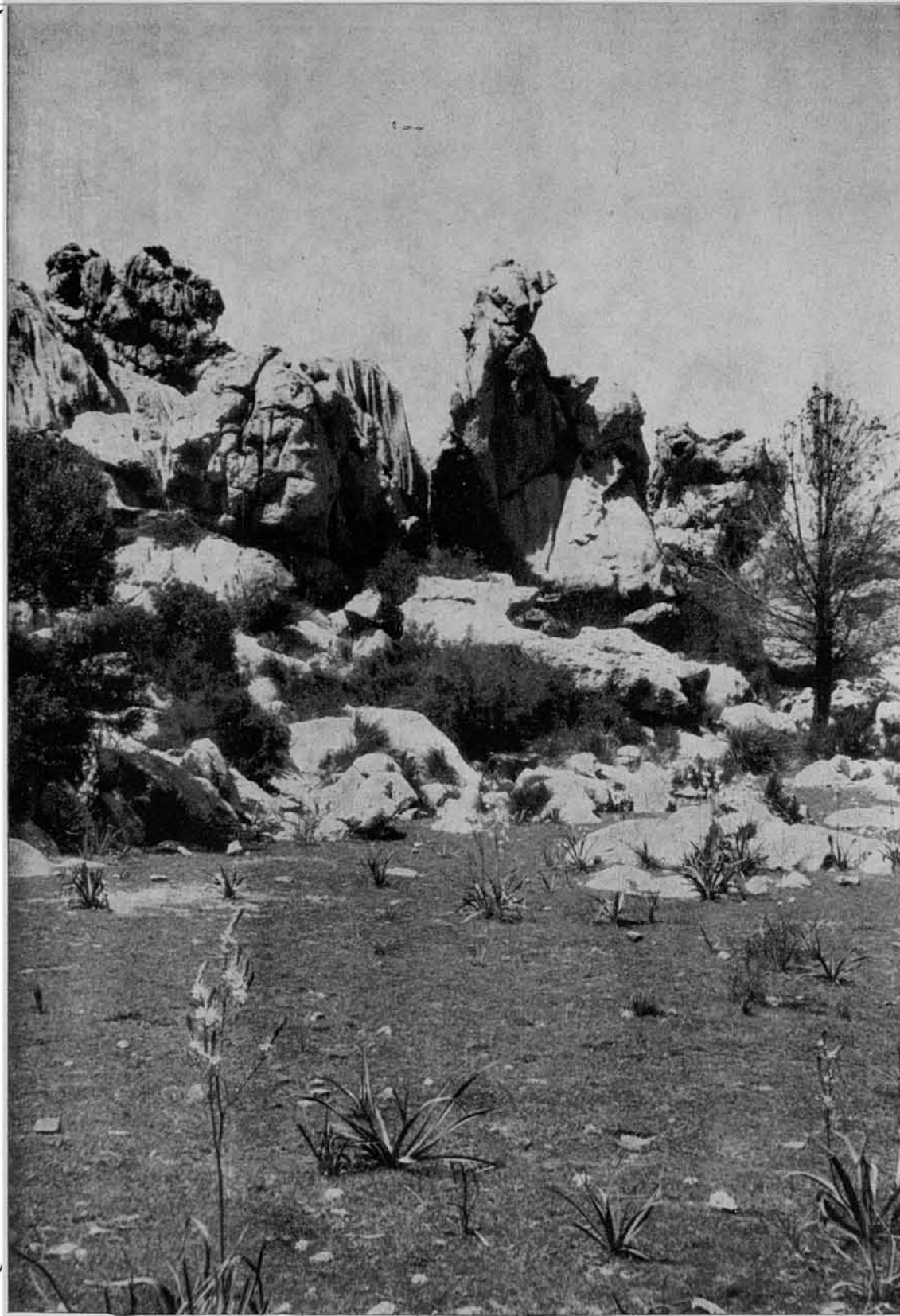

34. No molt enfora de les cases de Bini Petit, hi són les de Bini Gran, el conjunt de les quals (senyorial i pagesa, més moderna i antiga respectivament) mostra aquesta vista. A l'altiplà dels Bini hi ha un parell de fonts, i l'hort de Bini Gran, al costat de les cases, una bastant potent. Ací hi fem l'aturada per a dinar.

35. Al reescometre la marxa, repassam fins Es Bassol el mateix tirany que ens va dur. I passam de bell nou pel costat d'una tanca de Bini Petit, dii S' ospital, pot esser perquè allà hi tancaven el bestiar mólalt o el que necessitava quacuna atenció.

36-38. Poc més enllà, a un petit i idíllic replanell entre roquissars, s'hi troba el que hem batejat —els del nostre grup, se n'entén— amb el nom de «La Victòria de Samotràcia», el lector endevinarà per qué.

Darrere ell, una cinquantena de metres, s'hi troba el Pas des Ruc. Podriem deixar-lo de banda, arribant-hi al Bassol pel mateix tirany de la vinguda; però, ja que hi som ficats en «passos» no volem perdre l'ocasió de fer-ne un altre.

39. Realment, el Pas des Ruc (la veritat és que per ell no pot passar ase ni ruc, si no és estimbant-lo, i, així, ¿d'on li ve aquest nom?), no té cap dificultat. Una vista retrospectiva des del propi pas, ens mostra el massís del Puig Major al fons, i ací més a prop, a la dreta, l'esquena del roquissar de La Victòria, que ara sembla una dona coberta y asseguda, mirant eternament el paisatge.

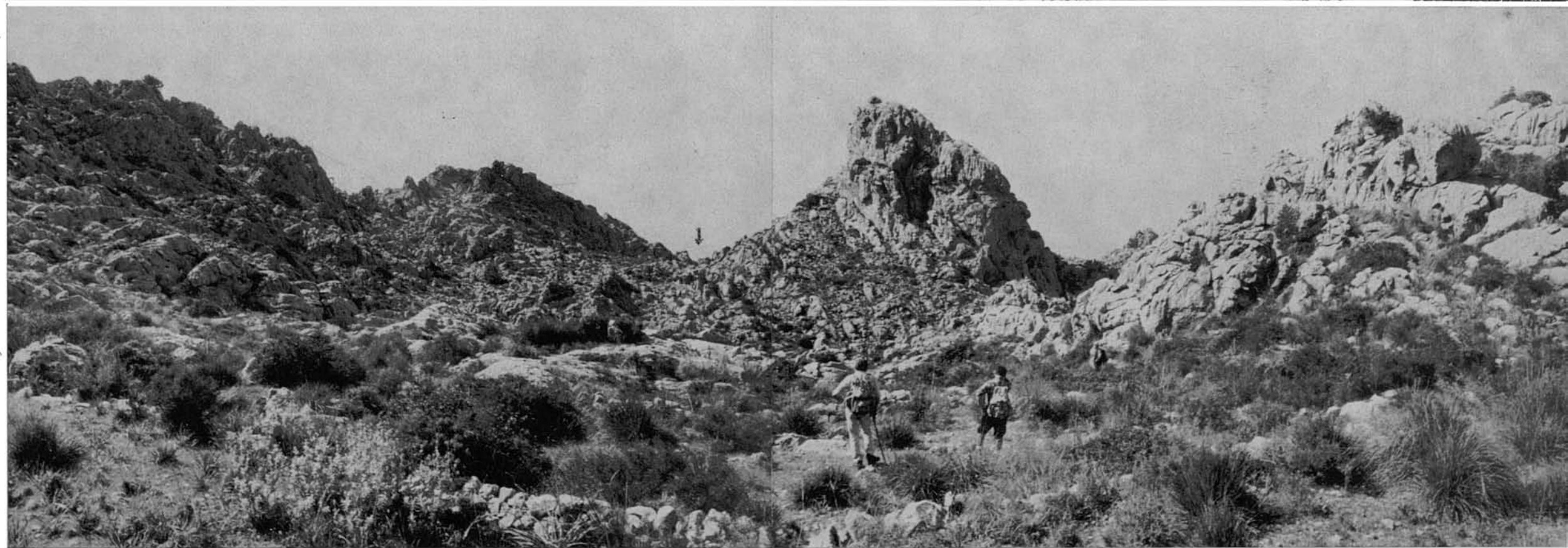
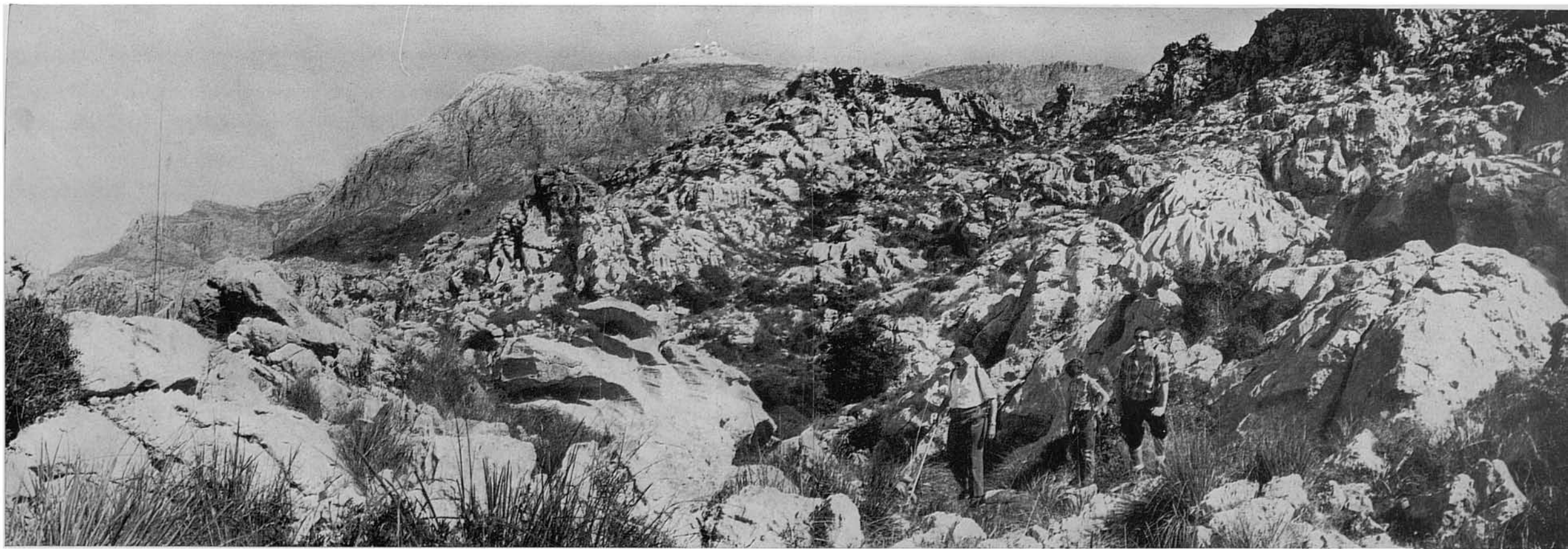

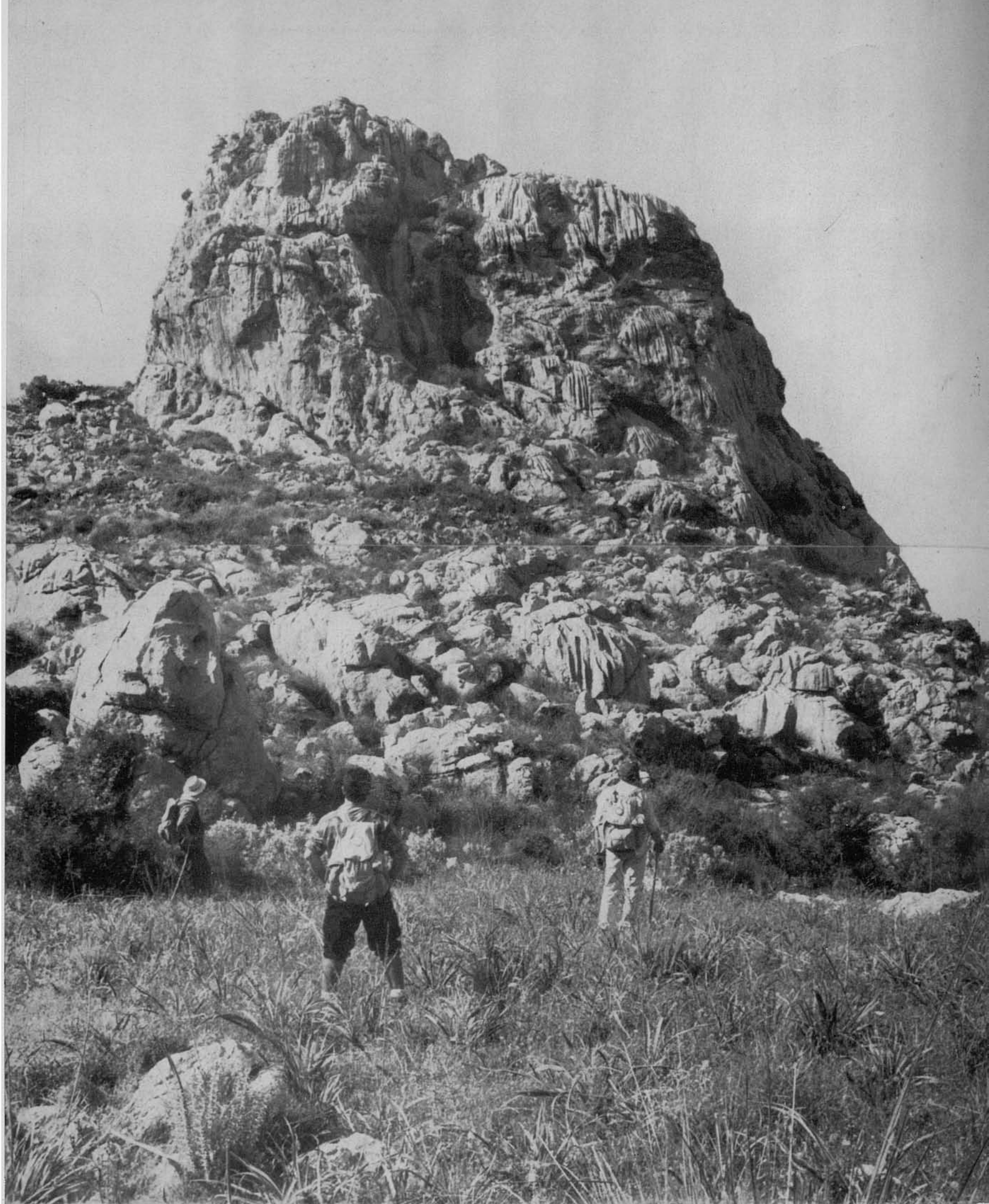
40. El fotògraf ha baixat primer per a prendre la vista del Pas des Ruc, i als companys despenjant-se per ell. ¡Bah, és una mèsèria de pas! Ja s'ha dit que no hi té la més mínima complicació ni dificultat, i fins i tot resulta un joc divertit.

Per a no confondre el lloc, per més que aixó sia difícil, ja que no hi ha davallada per altre punt d'aquella pestanya rocosa, s'observi que s'hi troba entre aquest cap elevat de l'extrema dreta, i una roca triangular punxeguda. El lloc, idò, es inconfusible.

41-42. Hem anat baixant. Allà dalt queda el Pas des Ruc (¿s'endevina el lloc?), i el Bassols al seu costat. Nosaltres ja n'hem bifurcat el camí, —deixant, en aquesta vista retrospectiva, a l'esquerra el que davallaria al Pas de S'Alot Mort— prenint una desviació a l'esquerra, que ens durà al Pas des Marge. També hi ha sempre un tirany —igualment poc identificable a bocins— i fites de pedra orientadores.

Una bona fita, que no caurà així com així, és ara aquets turó punxegut i pétri. Hi ha que anar per la seva esquerra, tot passant pel collet que marca la fletxa.

43. El turó pétri de la foto anterior sembla truncar-se i eixamplar-se —al menys a la fotografia— en acostar-se-li. Davant ell, ú pensa si serà accessible per qualque costat o encletxa. I li agrada creure que sí; i té la tentació de provar-ho ja, i trepitjar el cim, amb l'illusió de que potser mai cap ser humà ho ha fet abans, i allà s'hi troba aquest cim des de fa millions d'anys, no més tocat per voltors, àguiles o corbs. I pels oratges i el cel immens.

El temps, però, ara manca i no dóna per a aixó. Hi ha que arribar al Pas des Marge, encara prou enfora.

44. Des del costat mateix de l'anterior turó, del qual simplement la vorera del seu peu —ací immediat a l'esquerra—, vist des de prop, ja s'ha fet monstruosament enorme, aquesta vista retrospectiva mostra els indrets pels que anam venint, o esquivant;...

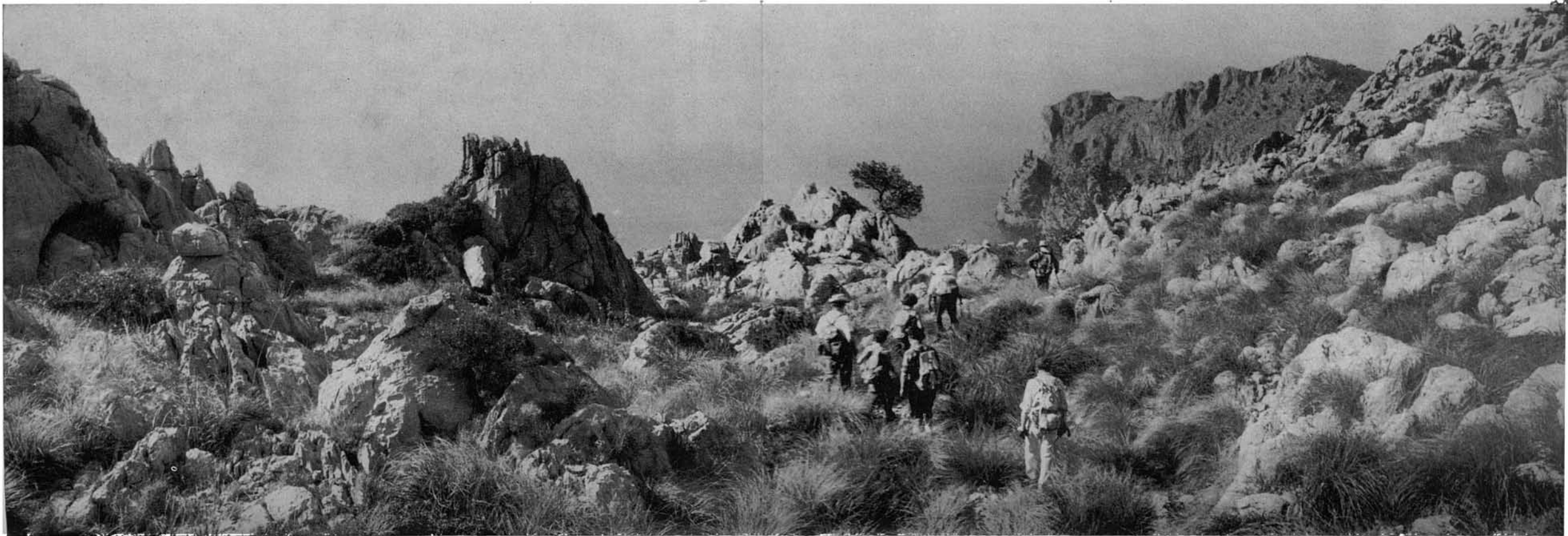
45. ...i després, aquesta altra en el sentit de la marxa, els que n'hem de passar, que, ja s'hi veu, van perdent molta feresa.

46-47. El tirany no s'hi perd, i ara no és difícil de reseguir. Tanmateix, persi un cas, i per a que no hi hagi confusió en l'orientació, allà tenim la fita colossal de la Mola de Tuent.

48. A un punt el tirany passa pel costat mateix del profund avenc de Sa Donzella, la boca del qual s'hi veu ací. No hi ha perill de precipitarse dins ell, a no ser que un s'acosti massa i amb imprudència. Té una profunditat de 38 m. en total, i consta de un primer pou de 20 metres en caiguda vertical, i d'un segon pou de 18 m. també en caiguda vertical, comunicats per un passadís estret. La boca que ací es veu, es ovoidal, i el seu eix major té 16 metres. Ha

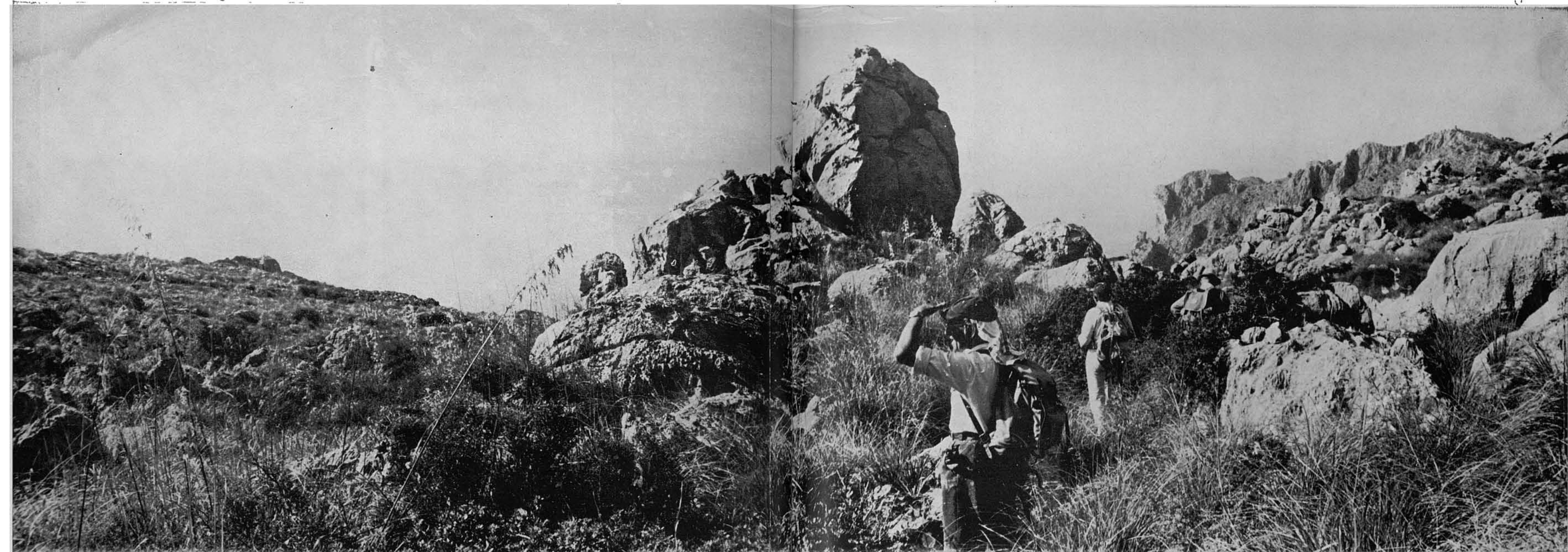

estat explorat per l'Speleo Club de Majorca, qui ha alçat el seu pla topogràfic.

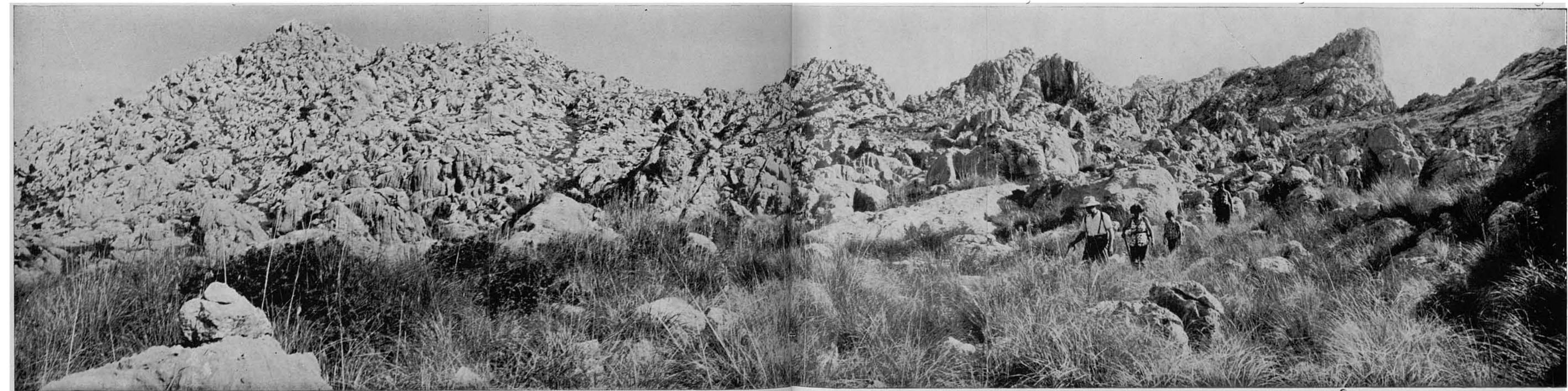
49. Si s'ha tengut la sort de no perdre'l, el tirany condueix fins el pas mateix. La marxa ara resulta descansada, perquè el terreny és suau i suaument descendent.

50. Ja hi som molt a prop del Pas des Marge. Pot aprofitar com a fita aquesta roca d'aspecte particular i perfectament visible. S'observi que a la foto anterior s'hi troba molt a prop del centre del primer cos i destacada damunt l'horitzó.

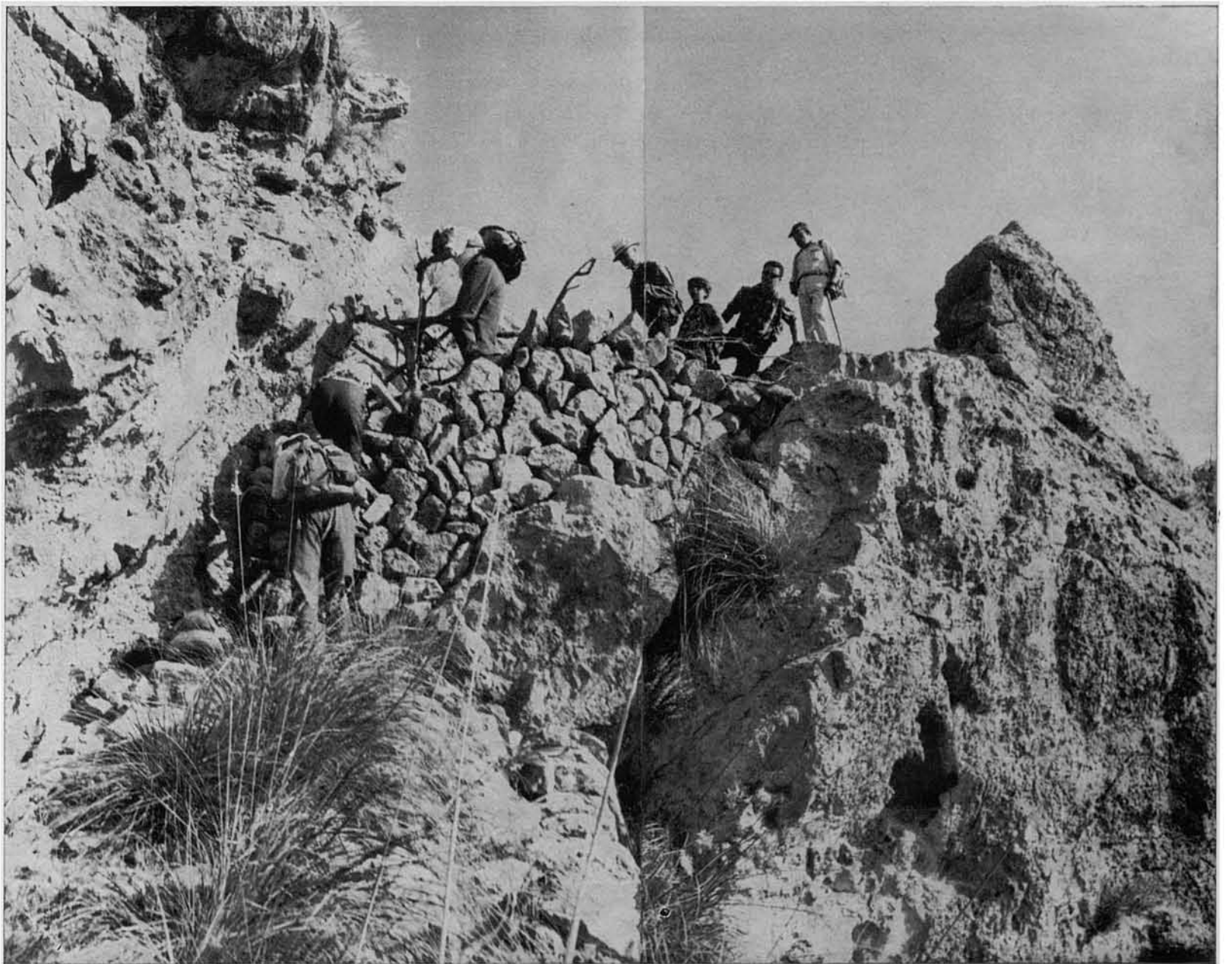
51. Des del mateix lloc, una mirada vers enrera ens mostra el món petri que allà n'hem deixat, i lo treballós i horrorós que hauria estat, si, descaminats, ens haguéssim internat pel que s'hi veu a l'esquerra, en lloc de venir per els suaus indrets que n'hem trepitjat.

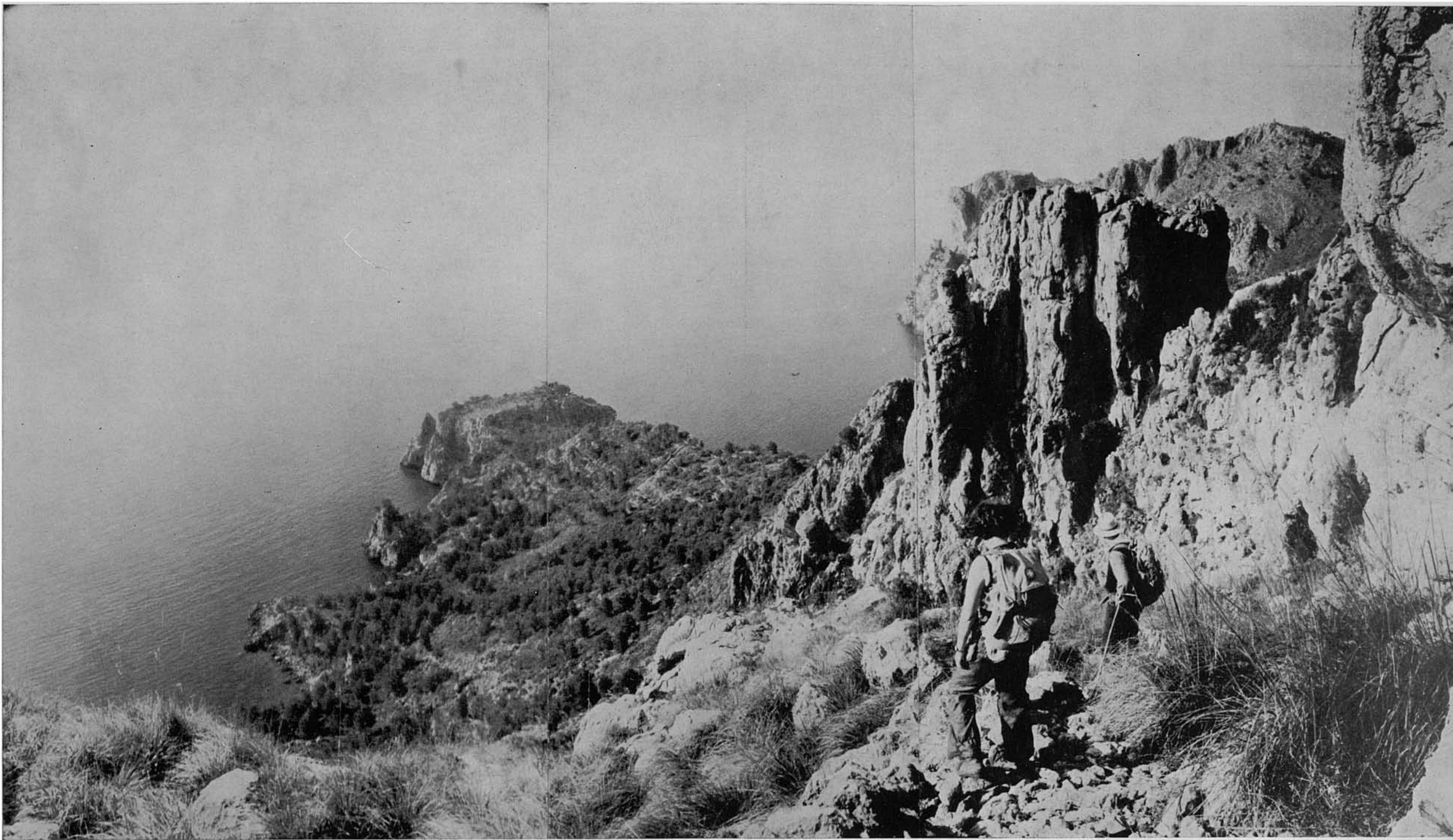

52. Ja hem arribat al Pas des Marge, davant el qual s'han aturat els companys, mentre l'amic En Jaume guaita al caire del precipici. Allà avall, centre, s'hi veu el Morro des Forat, separant les cales de Sa Costera, a l'esquerra, i Tuent, a la dreta.

53-54. Vistes del Pas des Marge, des de dalt, amb la gent esperant el seu moment per a passar-lo; i, havent-hi passat davant el fotògraf, des de l'altra banda, amb els companys, passant-lo.
Com es veu, aquest «pas» tampoc té cap dificultat, si no és la de trobar-lo; i, en cas negatiu, no hi ha possibilitat de baixar per altre lloc, com ja quedà dit. Deu el seu nom a aquets petit marge que tanca una enclotxa del roquissar.

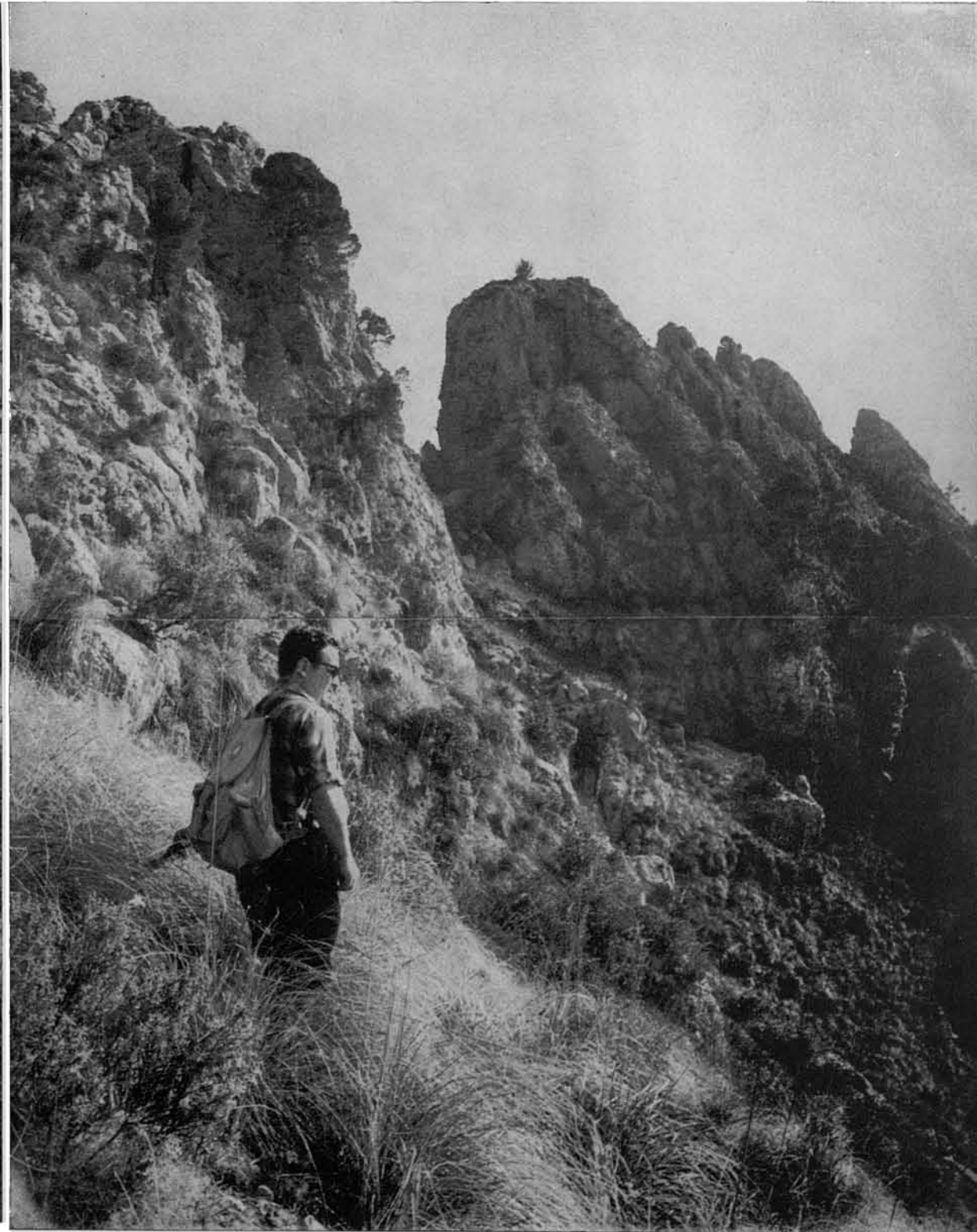
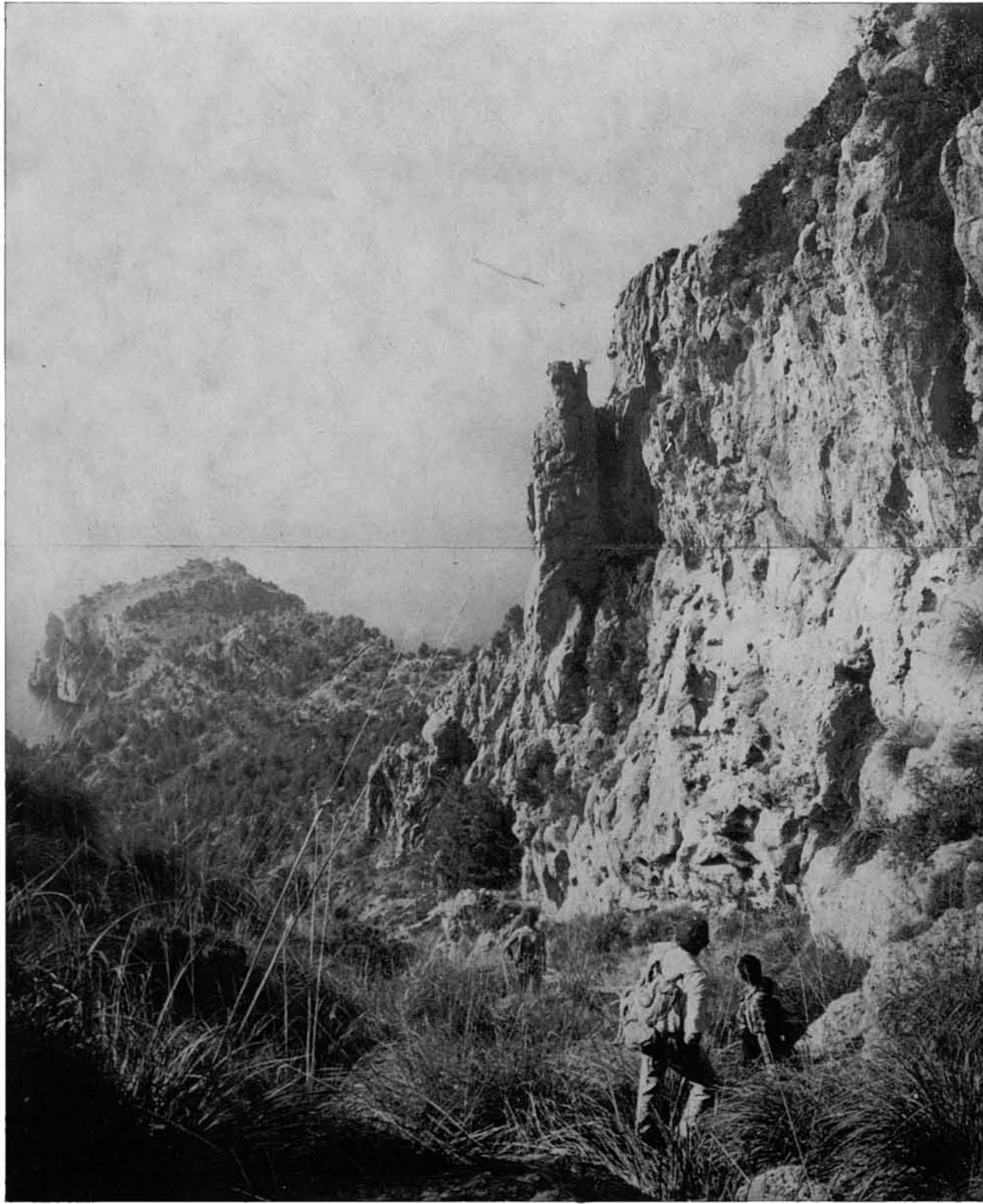

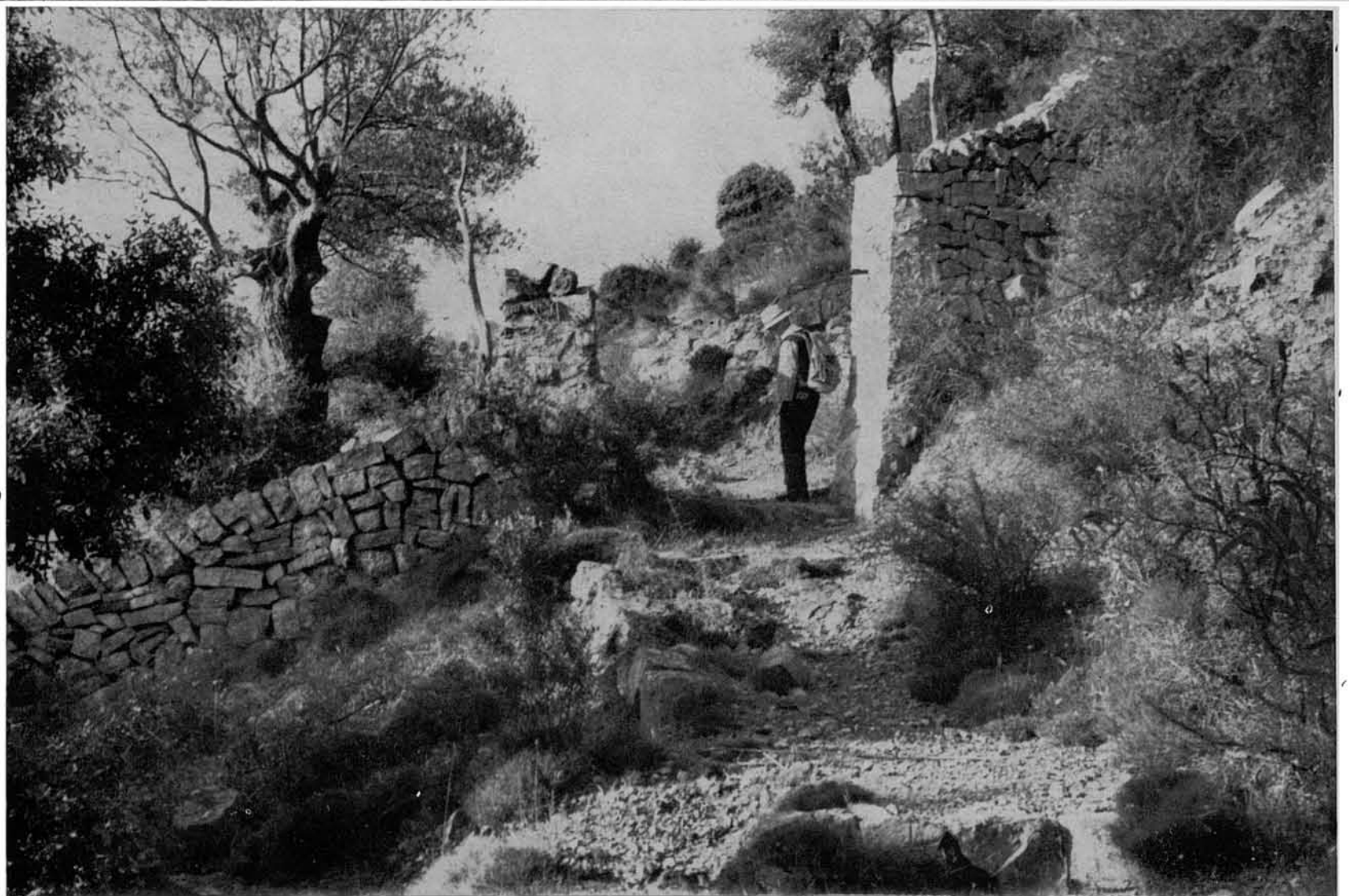

55-57. Més tard, ja travessat el pas, tot ve de cara. Be, diguem-ne, que no tant, perquè encara hi ha que baixar un diabòlic vessant costerudíssim, en el que el cos s'en va cap avall sense aturall, si no es frena agafan-se a tot el que es pugui.

Al començament hi ha un bocí de camí antic, que prest s'hi perd. Ací, a la dreta, s'hi veu el roquissar dret i replanat per de dalt, al que ens referiem en la foto n. 2; i, darrere ell, la Mola de Tuent amb la torre de defensa. Avall, centre, esquerra, el promontori del Morro des Forat, igualment amb una torre.

Aquest roquissar va cobrant una altària sorprenent, tant com ens li acostam al peu de la paret. Per la part contrària, sembla haber-hi al caire de la cresteria una encletxa per la que, potser, hauria una baixada; pero es tracta d'una il·lusió òptica: no n'hi ha.

60. Aquesta panoràmica, presa des de prop del tirany, mostra la boca de l'entrant marí de la cala de Tuent, i, a l'enfront, la Mola de Tuent o Ca'n Termes per les cares sud i occidental. A la seva esquena s'hi veu l'escarrinxada de la nova carretera de l'urbanització de la Cala de Tuent, baixant en zig-zagueig des del coll de Sant Llorenç.

58-59. Acabat el costerut vesant, s'enllaça amb el camí de Sa Costera, que continua fins Ca Fra Puig, i després baixa a la Cala de Tuent.

Ca Fra Puig està—estava a l'hora de prendre aquestes fotografies—huitada de gent i desguarnida, i poc menys que en abandonó. Poguérem entrar i prendre fotografies. En aquestes s'hi ven la façana principal i l'entrada, en la que encara hi ha alguns atuellis rústics deixats allà pels antics estrangers.

61-63. Ja hi són a prop les cases de Ca Fra Puig, un indret ideal per a passar una estona de descans. La façana principal la tenen ombrejada per un gros lledoner.

Ca Fra Puig, com igualment tota la zona de Cala Tuent, pertany a uns estrangers, que són els urbanitzadors. I, per cert, amb molt de respecte i afecte al paisatge i a la tradició ancestral del lloc.

64. El caminó que ve de Sa Costera —ja l'hem dit abans— passa per davant Ca Fra Puig i baixa al fons de la cala de Tuent. Aquest era l'aspecte de la célebre cala aquell dia de juny, quan el sol ja s'amagava per darrere la ratlla de l'allunyat horitzó de la mar.

Ara, des d'ací, no queda més que remuntar el vell camí de ferradura que passava pel coll de Sant Llorenç, i baixava després a Sa Calobra. No donam cap vista d'aquest bocí darrer de la ruta, perquè ja s'hi posaren al fascicle n. 71, que també passava pel mateix lloc. El vell camí de ferradura de Tuent/Sa Calobra està enrunat i tallat i desfet en la seva major part, per mor de la nova carretera i les edificacions. De cada vegada ho està més, i, ni tan sols passa ja per davant l'oratori de Sant Llorenç; tanmateix la nostra pujada d'ara la férem fins aquell coll, seguint en lo possible el vell camí, tant per estalviar la major llargària i volts i revolts de la carretera, quant per recórrer una vegada més l'antiquíssim i nostàlgic caminó, que, després de centenars d'anys de servici, esborrat ja per inútil, no tornarà a ésser-ho jamai.

El seu desenvolupament consisteix en pujar fins els Bini des de la cala dita pel Pas de S'Alhot Mort, i baixar a ella de bell nou pel Pas des Marge. No s'assoleix més que una cota de aproximadament 600 metres d'altura; així sí, des del mateix nivell de la mar. El bocí entre l'oratori de Sant Llorenç, de baixada i pujada, és adicional, com si fos de propina; i es pot suprimir a voluntat. La nostra ruta, la que ací descrivim, no en va prescindir, naturalment. Maldament la curtedat dita com a distància real, és suficient per a un dia llarg de primavera o estiu, ja que, previament, s'ha de recórrer un caramull de kilòmetres fins arribar «a peu d'obra». I, si el recorregut es fa, com el férem nosaltres en fotografiar-lo, en un dia esplendorós i calorós de finals de juny, fins pot resultar una mica exhaustor i tot.

La Muntanya de Montcaire —ja l'hem dit abans en altra ocasió— és per totes les seves bandes, i fora de petits sectors, una cosa sèria per lo esquerpa, esquinçada i eriçada de fantàstics roquissars, entre els que no és difícil extraviar-se, amb la consegüent aventura, no greu en definitiva, però sí, segurament, enutjosa i de problemàtica sortida, si s'arriba a fer foc dins aquell extens laberint de roques. Es per aixó que, per a transitar-la —i ho deim igualment per al sector que descrivim— és convenient conèixer-la per endavant en evitació de sorpreses. Nosaltres mateixos, qui l'hem recorreguda un parell de vegades i en diverses direccions, encara en tenim qualche sector no massa clar i per explorar. A més d'aixó, és tracta d'un món força tancat i amb pocs i no fàcils accesos.

La Muntanya de Montcaire, que en conjunt pren el seu nom d'un antiquíssim predi situat al peu del seu vessant sud —encara que no tota li pertanyi, ja que en part correspon al de Bini Petit—, és un compacte petri perfectament independent que està circumscrit, al Nord, per la mar en els seus entrants de Sa Costera y cala de Tuent; al Nord-Est, pel torrent dels Bini, a la caiguda del qual damunt la raconada de Tuent, s'hi troba el Pas de S'Alhot Mort; a l'Est i Sud-Est, per l'altiplà dels Bini y la coma de Montcaire, per la qual hi puja l'antiquíssim i normal camí d'accés als Bini des de Sóller i Fornalutx; al Sud i Sud-Oest, per la vall de Montcaire i l'enclotxa del seu torrent tot davallant cap a Bàlitz d'Avall; a l'Oest, per la fondalada de Bàlitz d'Avall i la coma de separació de Sa Seca, per on puja Sa Cavallera, camí que, tot passant pel coll de Sa Costera (o de Biniamar), comunica el clot de Bàlitz amb la zona de Sa Costera i vorera de la mar.

La Muntanya de Montcaire assoleix una altura de no més 800/900 metres, i, per la seva part nord, es despenja precipitada, horrorosament precipitada i inaccessible, damunt la mar en la sina de Sa Costera, entre els promontoris del Morro de Cala Roja i Morro des Forat, igualment ells, tots dos, espectacularment penya-segats.

Per aqueixa part de Sa Costera/Tuent no més hi té dues entrades possibles —ambdues dites Pas des Marge—, un a les proximitats de Ca Fra Puig (pel que en aquesta ruta hi farem la davallada), i altre, una mica problemàtic, gairebé damunt mateix l'antiga centraleta elèctrica de Sa Costera (vegi's

Ruta n. 70). Tot el demés, com ja s'ha dit abans, és un enlairat i esquinçat coster de colossals i vertiginosos descensos i altes parets de roca, completament inaccessibles.

Per la seva part occidental igualment no més hi té un punt d'accés, el Pas des Pinot, que hi empràrem a la Ruta n. 53.

Solament la seva banda oriental, a la zona de Bini Petit, i la meridional, a la de Montcaire, hi té alguns punts de penetració més fàcils; encara que, com es veurà per les fotografies del present fascicle i les que s'hi posarem a la dita n. 53, no totalment senzills ni descansats. Realment, per Montcaire no més hi té una entrada bona, acondicionada mitjançant un antic camí per darrere les cases, ja que, al llarg de la coma que baixa del coll de Bini, s'hi oposa la barrera, practicament insalvable, de S'Esquetxar de Montcaire, famós com sabem, per la seva esquerra configuració.

En resum, la Muntanya de Montcaire està ben defensada contra l'intrusisme, i ha conservat al llarg de mils de mil·lenis un aspecte grandios i sollemne, una intimitat rarament trepitjada, amb l'evocadora eternitat d'edats passades, que la fan més apetible al muntanyer. ¿I les vistes des de la seva cornisa nord damunt la mar de Sa Costera/Tuent, i el fantàstic entorn?... Val, val la pena de suar i esforçar-se i cansar-se per a conquistar-la.

A la vall dels Bini, ja l'hi hem arribat en altres circuits anteriors: a la Ruta n. 52, per l'Oest, des de Fornalutx per Montcaire; a la n. 54, per l'Est, des de Cal's Reis. Amb la present ruta l'hi arribam pel Nord, des de la Cala de Tuent. I ja no hi té més accessos directes, ja que, pel Migdia, s'interposa l'infranquejable muradal del Puig Major.

El circuit de la present Ruta, idò, surt de davant l'oratori de Sant Llorenç, al coll del mateix nom, entre les cales de Tuent i Sa Calobra; puja a l'altiplà dels Bini pel Pas de S'Alhot Mort; i baixa de bell nou a la cala de Tuent, tornant-hi al punt de sortida, després de transitar l'abrupte sector de la Muntanya de Montcaire veïnat del torrent dels Bini, sense assolir cap cúspide ni altres altures de dita muntanya.

Aquets circuit és apte no més per a muntanyers i excursionistes amb qualche preparació i resistència física. Per a la marxa, ja a dalt, hi ha uns caminois semiperduts i no fàcils de trobar ni de reseguir, que s'esmunyen per entre les roques. Tanmateix, hi ha qualche fita posada per excursionistes anteriors, i aixó ajuda molt dins aquell laberint petri. El Pas de S'Alhot Mort és fàcil de trobar a la pujada; no així, de tornada, el Pas des Marge, si un no coneix la seva ubicació, i pot haver-hi dificultats per a trobar-lo. I, com que a l'hora de la baixada, el Pas de S'Alhot Mort ja hi quedarà lluny i no fàcil d'arribar-li, si no es desfà el camí fet, en cas de fer-se foc allà dalt i mancar el temps, o haver's-hi extraviat, la situació pot resultar compromesa, i la baixada impossible, de moment.

D'anar bé tot —i aixó és d'esperar que així serà— el circuit resulta un gaudiment per als degustadors de muntanya brava, esquerpa i eriçada, semblant aquesta una agitada i encrepada mar de pedra.

RUTES PUBLICADES

- 1.—Pollença - Castell del Rei. (Edició en mallorquí exhaurida).
- 2.—Port de Sóller - Balitx d'Amunt - Sóller (Pel Pas de S'Heura).
- 3.—Lluc pel camí vell de Selva.
- 4.—Valldemossa - Sa Gubia. (Per Pastoritx i Muntanya).
- 5.—Lluc - Torrent dels Boverons - Lluc. (Pel Pas de Sa Mata).
- 6.—Mortitx - Cova de Ses Bruixes - Mortitx. (Edició en mallorquí exhaurida).
- 7.—La Carretera a la Calobra. (Per Selva i Caimari). (Edició en mallorquí exhaurida).
- 8.—Sant Jordi - Puig de Galdent - Sant Jordi. (Per la Vall de Punxuat).
- 9.—Sóller - Puig d'Amós - Sóller. (Per Comasema).
- 10.—Establiments - Pouet de Sobremunt - Establiments. (Per Sarrià i Bunyolí).
- 11.—Pollença - Puig de Ca - Pollença. (Per Es pujol i Fartàritx des Racó).
- 12.—Santa Maria del Camí - Avenc de Coanegra. (Pel Torrent del Freu).
- 13.—Mortitx - La Malé. (Per Pedruixella i Ariant).
- 14.—Castell d'Alaró.
- 15.—Torrent de Pareis. I) Escorca - L'Entreforc i La Fosca.
- 16.—Torrent de Pareis. II) L'Entreforc - La Calobra.
- 17.—Mancor de la Vall - Massanella. (Per El Rafal i Els Tossals Vells).
- 18.—Font des Garbell.
- 19.—La Capella Blava.
- 20.—Artà - Ermita de Betlem.
- 21.—Sóller - Puig de l'Ofre. (Pel Barranc de Biniaraix).
- 22.—Orient - Serra de la Rateta - Orient. (Per Comasema i el Pas de Na Maria).
- 23.—Alaró - Talaia de Ca's Reis. (Pel Pas de S'Escaleta).
- 24.—Puig de Randa. (Des de Algaida, per Castellitx i Albenya).
- 25.—La Trapa. (Des de S'Arracó, per Ses Basses i el Cap Fabioler).
- 26.—Torre de Lluc.
- 27.—Morro de Sa Vaca.
- 28.—Volta del Puig Roig.
- 29.—Puig de Bonany (Des de Petra).
- 30.—Torrent d'Almadrà.
- 31.—Pollença - Cales Castell i Sant Vicenç (Pel Pas dels Pescadors).
- 32.—Lluc - Sa Coma (Per Ses Figueroles i el Portell del Vent).
- 33.—Puig de N'Alí. (Des de Caimari per Els Horts). (Edició en mallorquí exhaurida).
- 34.—Puig de Sa Creu - Sa Mola. (Des de Caimari, per Ses Rotes i Ca'n Bajoca).
- 35.—Ses Basses de Moritx. (Edició en mallorquí exhaurida).
- 36.—Camí vell de Pollença a Lluc.
- 37.—Iloseta - Ses Cases Noves. (Per S'Estorell i Biniatzent).
- 38.—Torrent del Gorg Blau. (I. Almallutx - Gorg Blau - Turixant).
- 39.—Torrent del Gorg Blau. (II. Turixant - S'Entreforc).
- 40.—Sa Talaia de La Victòria (Aldúdia).
- 41.—Puig des Verger. (Des de Biniaraix, pel Coll d'En Cer i el Portell de Sa Costa).
- 42.—Península de Formentor. I Port de Pollença - Cases de Cala Murta
- 43.—Península de Formentor. II. Cases de Cala Murta - Punta del Far.
- 44.—Puig d'Inca.
- 45.—Sa Comuna de Bunyola.
- 46.—Puig de N'Eimeric.
- 47.—Sa Mola des Ram. (Des d'Esporles per l'ermita de Maristella).
- 48.—Fornalutx - Montnàber. (Per les barrancades d'Es Racó i S'Olivaret).
- 49.—Serra de Ternelles. I. Pollença - Coll de la Roteta - Pla de les Mates Velles.
- 50.—Serra de Ternelles. II. Pla de les Mates Velles - Pollença.
- 51.—Puig de Sant Miquel. (Des d'Alaró, per la Font Figuera i S'Alcadena).
- 52.—La Vall dels Bini. (Des de Fornalutx, per Montcaire i el Coll des Cards Colers).
- 53.—La Muntanya de Montcaire. (Des de Sóller, pel Mirador de Ses Barques i el Pas des Pinot).
- 54.—La Vall dels Bini. (Des de Cal's Reis, per la Coma de Bini y el Pas de S'Argentó).
- 55.—Es Clots Carbons i Ses Monjoies. (Des d'Es Bosc, pel Camí de la Barra, el Pas de S'Estaca i el de Ca'n Termes).
- 56.—Puig de Massanella. (Des de Mancor de la Vall, per la Font Nova i la Font de S'Avenc).
- 57.—La Serra del Cavall Bernat.
- 58.—Puig Tomir. (Pel Pas del Diable).
- 59.—Castell de Santuari - Puig de Sant Salvador (Felanitx).
- 60.—Coma de S'Avenc - Pla de Cúber.
- 61.—Península d'Artà. (I. Part interior).
- 62.—Península d'Artà. (II. Sa Talaia Moreia).
- 63.—La Vall d'Ariant. (I. Caseta dels Milicians).
- 64.—Vall d'Ariant. (II. La Font Gallarda, La Ferradura, El Cingle Verd).
- 65.—Puig d'En Gironella. (Per Llinàs i el Coll de Tirapau).
- 66.—Puig de Massanella (Des de Lluc per Comafreda).
- 67.—Puig Caragoler de Femenia. (Volta i pujada, des de Mosset).
- 68.—Puig de Galatzó. (Per Es Ratxo i Galatzó).
- 69.—Sóller - Sa Calobra. I. Sóller - Torre de Sa Seca.
- 70.—Sóller - Sa Calobra. II. Sa Costera - Cala de Tuent.
- 71.—Sóller - Sa Calobra. III. Sa Calobra - Port de Sóller.
- 72.—Puig des Suro. Des de Mancor de la Vall per Sancta Llucia i Biniarroí.
- 73.—Els Tossals. I. Des de Sóller, per la Font des Pi i Els Tossals Verds.
- 74.—Des d'Almallutx per la coma del Pa de Figa i la dels Ases.
- 75.—Els Bini. Des de la Cala de Tuent, pel Pas de S'Allot Mort i el Pas des Marge.

EN PREPARACIO: algunes altres.

Preu:
190 pts
Subscriptors, primer llançament:
180 pts.

Depòsit Legal P. M. 449 - 1976.
Es propietat de l'autor.
Prohibida la reproducció.
© Jesús García Pastor.

Fotografies i text: reve'at, ampliació, unió de les fotografies
i direcció de la edició: Jesús García Pastor.
Traducció del castellà.
Gràfic de l'itinerari: Melcior Rosselló Simonet.
Imprès per Miquel Ferrer Sureda.
Grabats: Grabograf, S. A. (Madrid).
Paper: «Printover», fabricat per Sarrió C. A. P.